

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl:15, Sayı:374, 10 Nisan 1989

İŞÇİNİN SESİ

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN

Yoldaşlar!
Türk-İş'e mektup yazın,
gidin, haber edin,
"1 Mayıs'ı örgütle" deyin!

1 MAYIS GÖSTERİSİNİ ARTIK TÜRK-İŞ ÖRGÜTLEMELİ

MAYIS

İŞÇİNİN SESİ
Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamamava tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

TDHSK'nin kongresi çok canlı ve başarılı oldu

Değerli yoldaşlar, Türkiye'de Demokratik Hakları Savunma Komitesi'nin (TDHSK) yıllık olağan kongresi 8 Nisan cumartesi günü Londra İşçi Birliği salonunda yapıldı. Salon panolarla donatılmıştı. Özellikle işçilerin yaşam koşullarını konu alan, kadınların mücadelesine, öğrenci gençliğin eylemlerine, politik tutuklulara yapılan işkencelere yer veren panolar, kongreye katılanlar tarafından büyük ilgiyle izlendi. Salonun arka duvarı ise 1 Mayıs afişleriyle doluydu.

Kongreye, Islington bölgesinden İşçi Partisi milletvekili Jeremy Corbyn başkanlık etti. Jeremy Corbyn kongreyi, "bu yıl kongremizi Dr.Bedir Aydemir'siz yapıyoruz" diye açtı ve kongreyi çok değerli Bedir yoldaşımızın ve devrim şehitlerinin anısına bir dakikalık saygı duruşuyla başlattı. Aynı gün, aynı saatlerde Türkiye'de de eşi bulunmaz yoldaşımız Bedir Aydemir'i anma toplantısının yapıldığını bildiren Corbyn, TDHSK Kongresi adına bu toplantıya bir telegraf gönderildiğini bildirdi. Gönderilen telegraf şöyleydi:

"Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi'nin 8 Nisan'da, Londra'da yapılmakta olan Kongresi, Bedir Aydemir'in anısına aynı gün İstanbul'da yeralan toplantıya en sıcak duygularını iletmeyi oybirliğiyle kararlaştırmıştır.

"Dr. Bedir Aydemir Britanya ve Türkiye sendikal hareketleri arasında yakın bağların kurulmasında önder rol oynamış, sadık bir demokrasi savaşçısıdır. Türkiye'de ona saygı gösterisinde bulunan tüm demokrasi savaşçılarına kongremizin delegeleri de yürekten katılıyorlar.

"Onun anısı, demokrasi ve özgürlük davasını yüce tutanların ve işçi sınıfının aydınlık yarınları için savaşanların gönlünde yaşayacaktır.

"Kongre adına:
"Jeremy Corbyn, Milletvekili, (başkan); Harry Cohen, Milletvekili; Stan Newens, Avrupa Parlamentosu Milletvekili; Alf Lomas, Avrupa Parlamentosu Milletvekili; Richard Balfe, Avrupa Parlamentosu Milletvekili; Brenda Hudson, Ulusal ve Yörel Yönetim Çalışanları Sendikası (NALGO), Yönetim Kurulu Üyesi."

Daha sonra Türkiye'de yapılan Bedir Aydemir'i Anma Toplantısı'nı Örgütleme Komitesi'nin gönderdiği mesaj okundu. Yerel seçimlerden sonraki durumu anlatarak başlayan, siyasal tansiyonun artacağını vurgulayan mesaj şöyle son buluyordu:

"Bu dönemde Avrupa'daki tek dayanışma örgütü olan TDHSK'nin görevleri azalmıyor, katıyla artıyor. İşçilerin ve emekçi halkın hazırlandığı bu ölüm-kalım kavgasında TDHSK'nin ülkedeki kavgaya sağlayacağı her bir destek artık dünyada unutulmaya başlanan enternasyonal dayanışmanın en güzel, en ders verici bir örneği olacaktır.

"TDHSK'nin bugüne kadar halkımıza verdiği desteğe gönülden teşekkür eder, bundan sonraki çalışmalarında daha üstün başarılar dileriz."

Kongre'de, Jeremy Corbyn'in konuşmasını, yine İşçi Partisi milletvekili Harry Cohen'in konuşması izledi. Avrupa Parlamentosu milletvekilleri Alf Lomas, Stan Newens ve Richard Balfe de birer konuşma yaptılar. Parlamenterler konuşmalarında genel olarak, İngiltere'yle Türkiye hükümetlerinin yakınlaşan ilişkisine, Thatcher'ın ve Evren'in gezilerine değindiler. Türkiye'de yapılan son yerel seçimlere, ülkemizdeki demokratik hakların kısıtlılığına değindiler. Onları yakından bilgilendirdiği için TDHSK'ne teşekkür ettiler ve birlikte yürütecekleri çalışmanın önemini vurguladılar.

Ayrıca kongreye Ulusal ve Yörel Yönetim Çalışanları Sendikası (NALGO) Yönetim Kurulu Üyesi, Brenda Hudson gelmişti. Pakiştan İşçiler Birliği'nden ve İran Halkının Fedaileri Örgütü'nden birer konuşmacı, kendi ülkelerindeki benzer anti-demokratik uygulamalardan bahsederek dayanışmanın önemini vurguladılar.

Son bir yıllık çalışmaları içeren çalışma raporunu sekreterin okumasından sonra, mali rapor okundu ve onaylandı.

Onbeş dakikalık çay molasından sonra, kongrenin ikinci bölümünde, Yunanistan'dan gelen bayan arkadaşlardan biri, Yunanistan ve Türkiye Halkları Dayanışma Birliği adına bir konuşma yaptı. Türkiye'deki Dev-Yol Davası mahkemelerinde de bulunmuş olan bu arkadaşlar, Türk-Yunan halkları arasındaki devrimci enternasyonalist birlik doğrultusunda konuştular.

Daha sonra İslington Belediye Meclisi üyesi Ayşe Hasan, Kıbrıs'da katıldığı "Kadınlar Eve Yürüyor" yürüyüşünü anlattı. Kıbrıs Türk ve Rum halklarının aslında birlikten yana olduklarını, aradaki sınırı istemediklerini belirtti.

Karar tasarılarının okunması, tartışılması ve onaylanmasını, öneriler ve dilekler izledi. Bu bölümde Leninist örgütünden Jack Conrad yoldaş bir konuşma yaptı ve yapıcı önerilerde bulundu. Kongre başarıyla sona erdi.

Akşam için, güzel yemekler hazırlayan TDHSK üyeleri, sazlı sözlü ufak bir eğlence düzenlemişlerdi. Kongre'yle eğlence arasında, İngiltere 4.Kanal Televizyonu'nda yayınlanan *İşkence Ticareti* (Trading in Torture) adlı filmin videosu gösterildi. Akşamki eğlenceye İngiltere Türkiyeli Kadınlar Birliği Korosu türküleriyle renk kattı. Böylece TDHSK'nin oldukça başarılı geçen kongresi, değişik halklardan enternasyonalist dayanışma için biraraya gelen bir sürü devrimcinin ilericinin kaynaşmasıyla son buldu.

TDHSK, 1978'den beri Türkiye'de ezilen halklar için yılmadan yorulmadan mücadele veren, yapılan haksızlıkları, vahşi uygulamaları Avrupa kamuoyuna duyurmaya çalışan ve en ufak bir enternasyonalist dayanışmanın Türkiye halkları için ne kadar önemli olduğunu usanmadan vurgulayan tek dayanışma örgütüdür. Önümüzdeki günler bu çalışmaları katıyla artırmamızı gerektiriyor.

Türkiye kavga günlerine, güzel günlere gebedir. Nitekim kongreye gösterilen ilgi de dünya genelinde Türkiye'nin kazandığı önemi simgeliyor ve buna uygun çalışmanın acilliğini gösteriyor.

Devrimci selamlar,
C.S., Londra

Yığın çalışmasının önemi

Yoldaşlar,
Türkiye'de sınıf savaşı kızışıyor. Burjuvazi, korkusundan sahte komünist partiler, sahte sosyalist partiler kuruyor. İşte bu dönemde yığın çalışmasının önemi her geçen gün daha da artmaktadır. Türkiye'de ve Avrupa'da.

Her yoldaş kendisine sormalıdır. Yığınlarla daha yakın bağ nasıl kurmalıyız. Elbette komünist partisi siyasal tutumunu, siyasetini sınıf ve toplumun, psikolojisine bakarak çizmez. Ülkenin içinde bulunduğu tüm koşulların bilimsel çözümlemesine dayanarak çizer. Ama yığınlarla bağ, psikolojinin vb. önemli rol oynadığı, özel bir yetenek işidir. Herkesin bu yeteneğini geliştirmesi gerekir.

Global siyaset yapmak yeterli değildir. Yığınların somut sorunlarıyla bağlanmanın çeşitli yollarını aramak gerekir. Kendimizi sevdirmemiz saydırmamız gereklidir. Kim bu hafta hangi işçinin evine gitti, kim hangi işçiyi evine davet edip sohbet etti, yemek yiyip çay içti, kim kaç yeni işçiyi tanıdı? Bakacağımız yerler fabrikalardır, işyerleridir, işçi evleridir, fikir liderleridir.

Partimizin yığın çalışmasında bir başka halka da legal örgütlerdir. Yönetiminde kimin olduğuna bakmaksızın, halk yığınlarının bulunduğu her örgütte komünistler çalışmak zorundadır. Yığınların ekonomik siyasal istemlerinden kalkarak, burjuva devletini yıkmadan bu istemlerin elde edilemeyeceğini anlatmak lazım. Kim yığınları sokağa dökebiliyor. Bu boy aynamız olmalı.

Ş.Karamanlı, Fransa

8 Mart'ta Semahlar Gecesi düzenledik

Değerli yoldaşlar,
Bir yanlışlık sonucu gazetemize 8 Mart haberini iletmede geciktik. Ama geç de olsa, iletelim dedik.

8 Mart dünya kadınlar günü, İTKB'nin düzenlediği militan bir yürüyüşle yığınsal bir şekilde kutlandı. Yürüyüşe, Londra İşçi Birliği ve Sek-Bir de katıldı. Yürüyüş coşkulu ve militan bir şekilde geçti, kadın işçilerin yanı sıra erkek işçiler de aktif biçimde katıldılar.

Yürüyüşte işlenen ana tema, son zamanlarda İngiliz polisinin yabancı işçiler üzerinde yürüttüğü baskı politikasını protestoydu.

11 Mart'ta da Stoke Newington belediye salonunda kadınlar günü dolayısıyla Semahlar Gecesi yapıldı. Gecede 400'e yakın işçi vardı.

Saat 7.30'da başlayan gece İTKB başkanının yaptığı konuşmayla açıldı. Ardından İTKB korosunun söylediği halk türküleri ve yine İTKB korosundan işçi bir arkadaşın söylediği Pir Sultandan deyişler, salonu coşturmaya başladı. LİB folklor ekibi de çeşitli yörelerin oyunlarını oynadı. Bundan sonra saz ekibiyle birlikte bayan bir işçi arkadaşın Pir Sultan'dan söylediği deyişlere geçildi ve salondaki kalabalığın büyük bir kısmı pistte semah çekmeye başladı. Gecenin başlangıcından bitimine dek yoğun bir emek göze çarpıyordu. Gece saat 11.30 civarında sona erdi.

Can Yıldırım

ADLARI SİLİNMEZ BU DEV SAVAŞTA

Bu 30 Mart, Mahir Çayan ve arkadaşlarının Kızıldere'de burjuvazi tarafından katledilişinin 17.yıldönümüdür. Onlar devrime gönül verdiler, devrim için can verdiler. İnançlıydılar, ölüme de korkmadan gittiler. Ne yazık ki onların yolları doğru değildi. Bugün yaşasalardı ne derlerdi, nerede olurlardı bilemeyiz. Belki de yanlışlarını düzeltirlerdi. Ama ne olursa olsun, Türkiye işçi sınıfı devrim hareketimizin bu yiğit evlatlarını sevgiyle anıyor. Onları devrimci kavganın içinde yaşatıyor.

Kızıldere

Bir gece Niksar'a inerler
Muhtarın evini sorarlar
Hikaye böyle biter
Gerçek başlar.
Niksar'ın çoğu evleri kerpiçten
Yolları da taştan
On çift ayak
Bu taşlara basa basa ilerledi
Geceyi yırttı
Kızıldere'ye girdi.

Dere dediğin nedir ki
Taşı suyundan bol
Ne zaman
On çift ayak suyuna değdi
Genişletti yatağını ses verdi
Başladı gürül gürül akmaya

Muhtarın kapısını usulca itip
Girdiler içeri
Tarih kendini önceden yazdı
Bu evi on yoldaşa
Mezar saydı.

Uyku çekilir gözlere namlular soğur
Gece yalnız değildir
gölgeler sessizce sokulur

Ah Kızıldere
Sen nesin ki
Avucuma alıp
Saklayabilsem seni

Hiçbir sabahtan farkı yok muydu
bugünün?
Ama bu dehşet bir gündü
Sarılmıştı gökyüzü
Sarılmıştı köy
Bütün namlular güneşe çevrilmiş
üşüyordu güneş.

Ah Kızıldere böyle cılız akma
Sen böyle aktıkça cehennem olurum
Kavganı severim
Sevdikçe cennet cennet
Seni andıkça cehennem olurum.

Ozan Öncü

**Yoldaşlar!
Türk-İş'e mektup yazın, gidip haber edin!
"1 Mayıs'ı örgütle" deyin!**

8 Nisan Cumartesi günü İstanbul'da

Bedir yoldaşımızın anısına barış paneli yapıldı

Panelde Bedir Aydemir yoldaşın barış konusundaki görüşlerini aktaran konuşmalar derin bir ilgiyle dinlendi.

8 Nisan Cumartesi günü, İstanbul'da, Bedir Aydemir yoldaşımızın anısına bir panel yapıldı. "Barış sorunu ve kitle örgütleri" konulu paneli, Londra Şendikalar Birliği'nin önerisiyle, İşçi Sendika Haber Ajansı'nın girişimiyle oluşan bir tertip komitesi düzenledi.

Gazeteciler Cemiyeti salonunda yapılan panele kalabalık bir katılım oldu. Açılış konuşmasında, Bedir yoldaş ve devrim şehitleri için saygı duruşu yapıldı. Bilgesu ve Müştak Erenus'un programı ilgiyle izlendi. 1988'in son günlerinde yitirdiğimiz Bedir yoldaşın yaşam öyküsü anlatıldı, görüşleri tanıtıldı.

Ankara, İstanbul ve İzmir'den 20'yi aşkın mesajın okunduğu panele, Yürükoğlu yoldaşımız, İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği ve Bedir yoldaşın eşi Uğur Kutlu yoldaş da birer mesaj gönderdiler. Ayrıca, aynı gün Londra'da toplanmakta olan Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi Kongresi, ilk gündem maddesi olarak, panele bir mesaj yazdı ve yetişmesi için teleksle yolladı.

Panelde, Petrol-İş'ten genel başkan Münir Ceylan, Belediye-İş'ten genel sekreter Fuat Alan, Kristal-İş'ten genel başkan Hasan Basri Babalı, Tekgıda-İş'ten genel teşkilatlanma sekreteri Hüseyin Karakoç ve İşçi Sağlığı Derneği eski başkanı Dr.Yazıcıoğlu konuşma yapacaklar diye duyurulmuştu. Ancak katılacağı duyurulan konuşmacıların çoğu çeşitli gerekçelerle katılamadılar. Katılamayanların bazıları konuşma metinlerini gönderdiler. Bazılarının yerine ise başka konuşmacılar çıktı.

Dr.Yazıcıoğlu, duyurulduğu üzere konuşmasını yaptı ve konuşma çok beğenildi. Basın-İş'ten Hasan Tufan bir konuşma yaptı. Ayrıca, Deri-İş Kazlıçeşme şubesinin eski başkanı Hüseyin Ateş, güzel bir konuşma yaptı.

Arada şiir de okunan panelde, salondan "barış için tek yol devrim" gibi sloganlar bağrıldı.

Panelde Bedir Aydemir yoldaşın barış konusundaki görüşlerini aktaran konuşmalar derin bir ilgiyle dinlendi.

Cuma günü Kazlıçeşme'de yığınsal bir miting ve yürüyüş yapıldı

Kazlı'da işçiler polise adam verm dil r

Bu militan eylem, hem işverene, polise vb. güzel bir ders verdi, hem de işçiye güvensizlik eden bazı sözde önderlere iyi bir uyarı anlamına geldi.

Kazlıçeşme'de 7 Nisan Cuma günü yığınsal ve militan bir miting ve yürüyüş yapıldı. Polis adam tutuklayamadı.

Çok çeşitli işçi komiteleri gibi, Kazlıçeşme deri işçileri de yeni toplu sözleşme yapma dönemindeler. İşveren sendikası, geçen toplu sözleşmede zaten var olan maddelerin dışında yeni hiçbir madde kabul etmeye yanaşmıyor. Görüşmeleri yakından izleyen deri işçileri, sendikada sık sık toplanıyorlar. Toplantılara katılan işçi sayısı hızla artıyor. Toplantılarda iş yavaşlatma gibi bazı kararlar da alınıyor.

Bir yandan Kazlıçeşme çapında iş yavaşlatma kararı uygulanırken, öte yandan, 25 kişilik bir fabrikada aylardır ücretini alamayan işçiler 6 Nisan'da direnişe geçtiler. Polis bu işçileri gözaltına aldı.

Bunun üzerine sendikalı işçiler bu fabrikadaki işçileri desteklemek üzere 7 Nisan'da bir eylem düzenlediler. Önce işçileri direnişte olan fabrikanın önünde toplanıldı. Burada fabrika sahibi protesto edildikten ve direnişteki işçilerle dayanışma dile getirildikten sonra yürüyüşe geçildi. Kazlıçeşme içinde sloganlar bağrılarak, coşkuyla yürünmeye başlandı. Yüründükçe katılım arttı ve 3 bine ulaştı.

Bu arada çeşitli yerlerde, örneğin polis karakolunun önünde protesto gösterisi yapıldı. Mitingde konuşmalar oldu. Polisler bazı işçi liderlerini ve sendikacıları gözaltına almak üzere kalabalığı yarıp geliyorlardı ki, polislerin amacı farkedildi. Kalabalık gerildi, polisin üzerine yürüdü. Polisler linç edileceklerdi. Deri-İş Kazlıçeşme yönetiminden Ali Gündoğdu güç bela buna engel oldu.

Eylem sırasında "zama zulme karşı tek yol devrim", "katil işveren", "katil iktidar", "yaşasın işçilerin birliği", sloganları, ayrıca "faşizme ölüm, halka hürriyet" diye bağrıldı. Eylem son derece militan ve yığınsaldı.

Bu militan eylem, hem işverene, polise vb. güzel bir ders verdi, hem de işçiye güvensizlik eden bazı sözde önderlere iyi bir uyarı anlamına geldi.

Bütün işçi semtleri ve kentleri fokur fokur kaynayan Türkiye'ye böyle güzel bir katkı da, Kazlıçeşme deri işçisinden geldi.

Yerel seçimler bir bütün olarak burjuvazi için yenilgi olmuştur

Burjuva partiler bir güzel r dd dildiler

Bir yandan, 4 milyon oy aldığı halde 55 milyonu yönetmek durumunda olan son derece "güçlü" bir hükümet baştadır. Öte yandan, burjuva partiler bir bütün olarak büyük çapta oy kaybına uğramışlardır. Halk burjuvaziyi reddettiğini bu seçim sonuçlarıyla göstermiştir.

Mercan Köklü

Elinize hangi gazeteyi alırsanız alın, yerel seçim sonuçlarına ilişkin olarak hemen hemen hepsi, Özal'ın oyunun %22'ye düştüğünü, SHP'nin belediye başkanlıklarının büyük çoğunluğunu ele geçirdiğini, büyük kentler sayılmazsa DYP'nin SHP'nin de önüne geçtiğini, vb. vb. fasa fiso yazıyor. Seçimin baş mağlubunun ANAP olduğu konusunda hepsi hemfikir, ama galibi kim diye sorulduğunda hepsinde bir gariplik, suskunluk var.

Bazı köşe yazarları seçim sonuçlarının *genel* değerlendirmesine ilişkin, baklayı dilinin altından çıkarmayan ya da gerçekleri başka türlü sunmaya çalışan ilginç yazılar yazıyorlar. *Tercüman*'dan Rauf Tamer, *Cumhuriyet*'ten Uğur Mumcu buna iki örnektir.

Rauf Tamer, 31 Mart'ta şöyle diyor:

"Yüz kişiden 78'i Özal'ı istemiyor...

"Bu mantıktan hareket edersek, yüz kişiden 72'si de Erdal İnönü'yü istemiyor. Öyle mi?

"Yüz kişiden 75'i de Demirel'i istemiyor... diye diye meseleyi çıkmaza götürürsünüz.

"Ve nihayet, İstanbul Anakent Başkanlığı'nı kazanmış Prof.Nurettin Sözen için de, çıkar dersiniz ki (%35,5 oy aldığını düşünerek):

" 'Yüz İstanbulludan 65'i Sözen'i istemiyor.'

"Bunu pekala diyebilirsiniz. Demagojinin sonu yoktur..." (*Tercüman*, 31 Mart 1989)

Rauf Tamer "demagoji" diyerek gerçek sorunu gizlemeye çalışıyor. Kendisinin işaret ettiği durum, kendisi de biliyor ki, demagoji değil, burjuvaziyi korkutan açmazın ta kendisidir. Halk yalnızca ANAP'ı istememekle kalmıyor, başka burjuva partileri ya da adayları istemiyor.

Aynı açmaz, burjuvazinin "sol" kalemşörü Uğur Mumcu'nun yazdığı garip bir yorumsuz yazıda da kendini belli etmektedir.

31 Mart tarihli *Cumhuriyet*'te Mumcu, ANAP'ın 4,5 milyon oy kaybına uğradığını, SHP'nin oylarının 71 bin arttığını, DYP'nin oylarında 723 bin dolayında artış olduğunu yazıyor. Refah Partisi'nin oylarını 1 milyon 348 bin artırdığını ve oyunu en çok artıran parti olarak kendisini gösterdiğini söylüyor. (Bu veriler yanlıştır, RP'nin oyları 348 bin artmıştır.) DSP oylarının ise 175 bin kadar azaldığını, MÇP'nin 185 binden fazla oy artırdığını vb. bildiriyor(!). Mumcu'nun yazısı şöyle devam ediyor:

"Bu verilere göre en çok oy kaybı ANAP'ta, en çok oy artışı da Refah Partisi'ndedir.

"Gelelim toplam sağ ve sol oylardaki ilerleme ve gerilemelere...

"1983 seçimlerinde sağ partilere verilen toplam oy 15 milyon 901 bin 678. Bu partilerin 1989 yerel seçimlerinde aldığı toplam oy ise 13 milyon 23 bin 973.

"Bu durumda sağ oylardaki kayıp 2 milyon 877 bin 705'tir.

"SHP ve DSP oylarının toplamı, 1987 genel seçimlerinde 7 milyon 975 bin 576. 1989 seçimlerinde iki partiye verilen oy 7 milyon 873 bin 593.

"Aradan geçen iki yıllık süre içinde sol oylar artmamış, tersine 1987 seçimlerinde SHP ve DSP'ye oy veren 101 bin 983 seçmen bu kez bu partilere oy vermemiştir...

"Toplam sağ oylardaki kayıp büyük, toplam sol oylardaki kayıp ise çok küçüktür..." (*Cumhuriyet*, 31 Mart 1989)

Ne kadar ilginç değil mi? İşine geldiği konuda bıçağı kanırtmasıyla tanınmış bu yazar, nedense(!) seçim sonuçlarını pek berrak "yorumlayamıyor"(!) Vurgulanması gereken aşikar gerçekleri vurgulamadan geçiyor. ANAP'ın büyük hezimetini bile yeterince vurgulayıp, gerçek oy kaybı, %36'dan %22'ye değildir dememiş!

Rauf Tamer'in nutkunun tutulması, Uğur Mumcu'nun elindeki bıçağı böyle düşürmesi elbette nedensiz değildir. Yerel seçimler, bir bütün olarak burjuvazi için *yenilgi* olmuştur. Bir yandan, 4 milyon oy aldığı halde 55 milyonu yönetmek durumunda olan son derece "güçlü" bir hükümet baştadır. Öte yandan, burjuva partiler bir bütün olarak büyük çapta oy kaybına uğramışlardır. Halk burjuvaziyi reddettiğini bu seçim sonuçlarıyla göstermiştir.

Tercüman'da ilan edilen (sandıkların %95'inin sayımının tamamlanması temelinde yayınlanan) ve hemen hemen kesin sayılabilecek olan seçim sonuçlarını, bunların 1987 sonuçlarıyla karşılaştırmasını, *Tablo I* ve *Tablo II*'de verdik.

TABLO I
1987 ve 1989 seçimlerinde katılım

Yıllar	1987[1]	1989[2]
Seçmen sayısı (A)	26.376.926	28.126.964
Kullanılan oy	24.603.541	21.751.900
Katılmayan (B)	1.773.385	6.375.064
Katılmama oranı (B/A)	% 8,20	% 22,67
Geçerli oy	23.971.629	20.996.249
Geçersiz oy (C)	631.912	755.651
Geçersiz oy oranı (C/A)	% 2,39	% 2,68

(1) *Cumhuriyet*, 10 Aralık 1987
(2) *Tercüman*, 30 Mart 1989, (İl genel meclisiseçimi sonuçları — sandıkların %95,04'ünün sayımı tamamlanmış)

Tablo I'in gösterdikleri

Tablo I'den de görüldüğü gibi, 26 Mart 1989 yerel seçimlerinde kayıtlı seçmen sayısı, 1987 yılına göre 1 milyon 750 bin 38 artmıştır. Bu seçmenlerin ezici çoğunluğu, seçme seçilme yaşını dolduran, ilk kez oy kullanan *gençlerdir*. (Bak *Tablo I*)

Seçmen sayısında iki milyona yakın artış olmasına ve burjuva partilerin halkı sandığa çekmek için onca çırpınmasına rağmen, bu seçimlerde oy kullanan seçmen sayısı, *1987'ye göre* yaklaşık 3 milyon azalarak, 21 milyon 751 bin 900'e *düşmüştür*. Bu seçimlerde oy kullanmayanların sayısı 6 milyon 375 bin 64'tür. Yani seçmenlerin %22,67'si oy kullanmamıştır. Bu oran 1987'de %8,2'ydi. (Bak *Tablo I*)

Seçimlere katılım birçok ülkede, örneğin ABD'de, bundan çok daha düşüktür. Ama orada bu, apolitikliğin bir göstergesi olmaktayken, bugünün Türkiye'sinde bambaşka bir olguya işaret etmektedir.

Türkiye'de politikleşme yükselen bir eğri çiziyor. Sol bu partilere oy vermemeye çağırıyor. Bu durumda, oy kullanmayanlar, bugünkü ortamdan memnun olmayan, ANAP'ı desteklemeyen ama SHP ve DYP'yi de alternatif görmeyen ve bu nedenle de sandığa gitmeyen seçmenlerdir. Apolitik değil, bu düzenin seçiminin politik düzeyinin daha ilerisinde, ileri politik, düzenden hoşnutsuz, *sol* kesimdir.

Öte yandan, sandığa giden ama geçersiz oy kullananlar 755 bin 653 kişidir. Bunların tüm seçmenlere oranı %2,68'dir. Geçen seçimlerde bu oran %2,39'du. Geçersiz oy kullanan kesim, yine ağırlığıyla, düzene ve düzen partilerine karşı öfkesini geçersiz oy atarak gösteren kesimdir. Bunları da sol oylar arasında saymak gerekir.

Bu seçimlerde bağımsız adaylara verilen ve sayısı 98,683'e çıkan (1987'de 89,420'ydi) oylar, yine halkın bir kesiminin, düzen partilerine karşı öfke ve hıncını bağımsızlara oy vererek gösterdiğini anlatıyor. Tunceli bunun örneğidir.

Şimdi bunları bir toplayalım: Sandığa gitmeyenler(6,375,064) + geçersiz oy kullananlar 755,653) + bağımsıza oy verenler(98,683) = 7,229,400 seçmen! Bu, toplam seçmen sayısının %25,7'si, dörtte biridir. Buradan şu çıkar ki 26 Mart seçimlerinde dolaysız yansıyan sol potansiyel, seçmenlerin dörtte biridir. *Tablo II*'de görüldüğü üzere hiçbir burjuva partisi dörtte bir oranında oy *alamamıştır*.

İş bu kadarla da bitmiyor. SHP'ye ve DSP'ye verilen 8 milyona yakın oy, bütünüyle sosyal demokrat oyları anlatmaz. Bunları gerçek sol sanarak bunlara oy veren emekçi halk kesimleri vardır. Bunların oylarının çoğu, yanlışlıkla sosyal demokrasiye *ödünç verilen* oylardır. Örneği mi, işte Zonguldak! İşte, İstanbul başta olmak üzere işçi yatakları! Sosyal demokrat oy görünümünde, *dolaylı yansıyan sol potansiyelin* gücü korkunçtur. Böylece tüm sol potansiyel yarıdan da fazladır.

Tablo II' nin gösterdikleri

Seçimlerin mağlubu yalnızca ANAP değil, *bütün burjuva partilerdir*, burjuvazidir! *Tablo II* bunu olanca açıklığıyla yansıtıyor.

Tabloda oy yüzdelerini, "burjuvazinin yansıttığı" ve "doğrusu" diye iki ayrı bölümde veriyoruz. Birincisi yanlıştır, çünkü partilerin aldıkları oyu, tüm seçmen sayısına değil, kullanılan oy sayısına oranlıyor. Oysa bu bize, sandığa gidenlerin kaçta kaçının hangi partiye oy verdiğinden başka birşey anlatmaz. Doğrusu, ikinci gurupta bizim verdiğimizdir. Her partinin aldığı oyu, *toplam seçmen sayısına oranlayarak* veriyor.

1987 seçimlerinde tüm seç-

menlerin %32,99'unun oyunu alan ANAP, şimdi %16,19'unun desteğine sahip. Altındaki taban erimiş gitmiş, oyları yarıya düşmüş. Oy kaybı 4 milyon 2 yüzbin dolayında. DYP, oylarını 1987'de %17,39'dan 26 Mart'ta %18,87'ye çıkartabilmiş. Ancak ANAP'a oy vermeyenler DYP'yi tercih *etmemiş!*

Sağın iki ana partisinin, ANAP+DYP'nin oyları, seçmen sayısında 2 milyonluk artışa rağmen, yüzde hesabıyla yarıdan üçte bire, sayı olarak ise, 13,291,397'den 9,866,137'ye *inmiş.* Oy kaybı, yalnızca sağın iki ana partisiyle sınırlı değildir. *Bütün* sağ partilerin aldığı oy miktarı, 1987 seçimlerinden bu yana 15,906,632'den 13,023,973'e (3 milyon oy kaybı), yüzde olarak da, %60,30'dan %46,30'a *düşmüştür.* 26 Mart seçimleri, iktidarı ve muhalefetiyle, sağ burjuva partiler açısından bir hezimettir. Ayrıca, birşey daha görülmektedir. ANAP'ın kaybettiği 4 milyon oydan yalnızca 1 milyonu öteki sağ burjuva partilere gitmiştir.

Ya sosyal demokratlar! Onların hali nasıl ki?

SHP'nin oyları, 1987 seçimlerinden 26 Mart'a, "artmış"(!) 5,931,000 olan SHP oyları, şimdi ancak 6,002,827 olabilmiş. SHP'nin bütün demagojisi, emekçi halkın öfkesini kendi kanalına aktarma çabası, çıkara çıkara 70 küsur binlik bir artış çıkarmış! Ecevit'in yeniden başına geçtiği DSP'nin oyları ise 1987'de 2,044,576'den 1,870,766'ya *azalmış.* Yüzde hesabıyla, %7,75'ten %6,65'e iniş yapmış. DSP'nin yitirdiği oylar 175 bin kadar, SHP'nin kazandığı 70 bin kadar. Demek ki, DSP'den vazgeçen, SHP'ye dönmemiş.

Burjuvazinin sol görünümlü iki partisinin, DSP+SHP'nin oyları, 7,975,576'den 7,873,593'e düşmüştür. Oy kaybı 100 bindir. Bu, yüzde olarak %30,23'ten %27,99'a düşüşü anlatıyor. Sosyal demokrasi emekçi halktan fazla yüz bulamamıştır.

İstanbul'u örnek verelim. Türkiye işçi sınıfının kalbi olan bu kentte seçmen sayısı 3 milyon 823 bin 825 iken, katılım %69,6 olmuştur. Yaklaşık 1 milyon seçmen oy kullanmamıştır. *Cumhuriyet,* sandık başına gitmeyen 1 milyonun "genel eğilimler doğrultusunda" sandığa gittiğini varsayarak, sosyal demokrasiye pay çıkartıyor. Ama bu kuyruklu yalandır. Oy kullanmayan 1 milyon, İstanbul'da işçi sınıfının önemli bir bölümünün sosyal demokrasiyi de alternatif malternatif görmediğini anlatır.

Kazanan işçi sınıfıdır

Sağ partiler hezimete uğruyor, sosyal demokrasi de oy kaybediyor. Bunun anlamı, toplumun sola kaydığı, 26 Mart seçimlerinde bir bütün olarak burjuvazinin kaybettiğidir. Kazanan işçi sınıfı ve düzene karşı öfke kusan emekçi halk yığınlarıdır. Ülkenin yaşadığı en yoğun ve yaygın işçi protestolarının, uyuşmazlık, grev kararı, grev, yasadışı gösteri, protesto,vb. yığın eylemlerinin, tam da yerel seçimler dönemine denk düşmesi, herhalde tesadüf değildir.

Seçimler, Türkiye'de ekonomik-toplumsal planda yaşananı siyaset planına yansıtmış, siyasette kutuplaşma artmıştır. Bir yanda "istikrar da istikrar" diye ağlaşan burjuvazi, öte yanda her seferinde istikrarsızlığın körüklendiği, dokuz yılda dokuz seçim! Bir yanda düzeni protesto eden geniş sol potansiyel, öte yanda gericiliğin kalesi olarak bilinen yerlerde hortlayan faşistler! Bir yanda işçi sınıfından yükselen büyük bir kısmı yasadışı militan yığınsal sokak eylemleri, dev grevler, öte yanda grev ertelemelerin başlaması, polisle işçiler arasında çıkan çatışmaların daha önce "sakin" bilinen yerlere sıçraması.

Bir yanda, düzenin, parlamentonun itibarını korumak için kendi seçim "zaferini"(!) bile kutlamaktan vazgeçen burjuva partiler, öte yanda seçim sonrasındaki daha ilk toplantısında cinayetle sulanan uyuz meclis! Bir yanda burjuvazinin, şu krizli dönemde koalisyonsuz, hargürşüz hükümet etme gereksinimi. Öte yanda, seçmenlerden aldığı destek yarıyarıya azalarak %16,19'a düştüğü için, milletvekili çoğunluğuna sahip olduğu halde güdük bir toplumsal azınlık durumuna düşen ANAP'la bu işi yapmanın olanaksızlığı.

Bir yanda, seçimler sonucunda en büyük parti olan, ama oy oranı % 22,48'den %21,34'e düşen SHP ve ANAP'ın yitirdiği desteği toparlayamayan DYP. Öte yanda, iktidarın en yakın adayı olma durumu karşısında dehşete düşen, yerel seçim sonuçlarının dayattığı "erken seçim"i yarım ağız isteyen, ama hem de "iktidar olmayalım" diye ramazan duası eden ve bu arada Evren'i öne çıkarmaya çalışan sosyal demokrat liderler. Bir yanda, "herhalde kimse yüzde 20 oyla Türkiye'yi idare edeceğim diyemez" diyen Demirel, ama "ben yönetirim" de diyemeyecek kadar zavallı durumda olan DYP!

Bir yanda, "toplumsal patlama sandıkta gerçekleşti, yerel seçim altı ay sonra gerçekleşseydi bu patlama meydanlara sıçrayacaktı" diyen ve hiç olmazsa bununla teselli bulmaya çalışan milletvekilleri. Öte yanda, "bunalım ve sağduyu" üstüne yazı döktüren, "ılımlı sağ ve ılımlı solu(!), aşırıları tasfiye ederek toparlanmaya" davet eden, "bu dönemi askersiz geçelim" diye uyarılar savuran burjuva basın! Sormak gerek, madem toplumsal patlamayı atlattınız, bu korku, bu telaş neden? Çok iyi bildikleri yanıt, dev işçi alternatifinin daha da yakınlaştığıdır!

İsterlerse erken seçim yapsınlar, isterlerse yapmasınlar, Türkiye işçi sınıfı, iktidara *kendi yolundan,* Türk-İş'te sendikal birliği büyüterek, Komünist Partisi'nde siyasal birliğini güçlendirerek, devrimci militan-yığınsal eylemlere ağırlık vererek, İstanbul'dan Ardahan'a dek ayak seslerini duyura duyura *yürüyor.*

Türkiye işçi sınıfı bir dönemeci daha aldı. Şimdi de, bunu Türk-İş'in 1 Mayıs'ı kutlamasını sağlayarak perçinlemeye hazırlanıyor. İşçiler, Türk-İş'e haber salın, "1 Mayıs'ı örgütle" deyin! Türk-İş'te birleşin, alanlarda devleşin!

TABLO II
1987 ve 1989 seçimlerinde
burjuva partilerin aldıkları oyların ve oy yüzdelerinin karşılaştırmalı dökümü

	1987 seçimleri			26 Mart 1989 seçimleri			
Parti adı	Aldığı oy	Burjuvazinin yansıttığı (Oy/C)[2]	Doğrusu (Oy/A)[1]	Aldığı oy	Burjuvazinin yansıttığı (Oy/C)	Doğrusu (Oy/A)	1987-1989 değişimi[3]
ANAP	8.704.335	% 36,31	% 32,99	4.556.186	% 21,70	% 16,19	—16,80
DYP	4.587.062	% 19,14	% 17,39	5.309.951	% 25,28	% 18,87	+1,48
ANAP+DYP	13.291.397	% 55,45	% 50,38	9,866,137	% 46,98	% 35,06	—15,32
RP	1.717.425	% 7,16	% 6,51	2,066,031	% 9,84	% 7,34	+0,83
MÇP	701.538	% 2,93	% 2,65	888.141	% 4,23	% 3,15	+0,50
IDP	196.272	% 0,82	% 0,74	203.664	% 0,97	% 0,72	—0,02
Bütün sağ	15.906.632	% 66,35	% 60,30	13.023.973	% 62,02	% 46,30	—14,00
DSP	2.044.576	% 8,53	% 7,75	1.870.766	% 8,91	% 6,65	—1,10
SHP	5.931.000	% 24,74	% 22,48	6.002.827	% 28,59	% 21,34	—1,14
DSP+SHP	7.975.576	% 33,27	% 30,23	7.873.593	% 37,50	% 27,99	—2,24
Bağımsız	89.421	% 0,37	% 0,34	98.683	% 0,47	% 0,35	+0,01
TOPLAM	23.971.629			20.996.249			—16,23

(1) Oy/A: Partinin aldığı oyun *toplam seçmen sayısına* oranı. Bize seçmenlerin yüzde kaçının bu partiye oy verdiğini gösterir.
(2) Oy/C: Partinin aldığı oyun geçerli oylara oranı. Bize *oy kullanan seçmenlerin* yüzde kaçının bu partiye oy verdiğini gösterir.
(3) 1989-1987 değişimi: Bir partinin seçmenlerden gördüğü destekte, 1987'den 1989'a kaç puan ilerleme ya da gerileme olduğunu verir.

Yığınların burjuva partilere güvensizliği seçimlerde yansıdı

Yığınlarla birlikte yığınların önünde

Nesnel ortam bu dönemeçten sonra hızla devrimci duruma doğru gidiyor. Bu iyiyi daha da iyi yapmak partimize düşüyor.

Geçtiğimiz günlerde ülkemizde yerel seçimler yapıldı. Ortaya çıkan sonuçlar birçok kafayı allak bullak etti. Herkes kendince bundan sonra ne olur diye sormaya ve akıl yürütmeye çalışıyor. Bizim için sonuçlar hiç de şaşırtıcı olmadı. Beklenen oldu. Seçimlerin galibi ne DYP. ne SHP'dir, tek galibi emekçi halktır.

Bu sonucun çıkışında başlıca etken, gittikçe artan sömürüye halkın tepkisidir. Halk artık askeri yöntemlerle idare edilmek istemeketedir ve bu istemini sandığa da yansıtmıştır. Kaldı ki seçimler öncesinde de özellikle büyük şehirlerdeki işçi sınıfının yer yer çıkışları, "en büyük işçi sınıfı başka büyük yok" sloganlarıyla yasallıkları yıkıp aşan direnişleri, ezilen halka kimin öncü, hangi yolun doğru olduğunu duyurmuştur. Yüksek sesle, "kurtarıcın benim, umut bende" demiştir.

Seçim çalışmaları döneminde, burjuva partileri bütün çabalarına rağmen halkı çevrelerinde toplayamadılar. Burjuvazi açısından acınacak bir durum vardı. Mitinglerde heyecan çok düşük, ilgi çok azdı. İnsanlar diğer partilere ANAP'a baktıklarından farklı gözle bakmıyorlardı. Bu çok güzel bir tavırdır. Hiç kimse, onlardan biri iktidara gelirse sorunlarımız çözülür, diyemiyor. Demiyor, bu anlamda da halk, kötünün iyisi diyerek ANAP dışındakilere yönelmemiştir. Bir iyi yan da, katılım ve geçersiz oy oranıdır. Bu ilişki neredeyse %30 civarındadır. Bunlar ağırlığıyla komünizme yürüyebilecek insanlardır.

Seçimden sonra burjuvazi hızla at değiştirmeye hazırlanmaktadır. At değiştirmeyi zaten düşünüyordu ama bugün değil. Ayrıca sorunlar da at değiştirmeyle de çözülmüyor. Çözülse, yerel seçimlerin ardından hemen erken seçim kararı alır, yeni ata yasallık kazandırırdı. Bunu yapamadı. Atı hazır ettikten sonra yeni seçimlere gidebilir. Gider ya da gitmez. Şu at ya da bu at. Bu onların işi. Bize düşen bunu tartışmak, şu at olsun isteminde bulunmak değil. Bizim için gösterge olan halkın eskisi gibi yaşamak istememesi, hiçbir burjuva partisini çözüm olarak görmemesidir. Çözüm devrimdir.

Evet, nesnel ortam bu dönemeçten sonra hızla devrimci duruma doğru gidiyor. Bu iyiyi daha da iyi yapmak partimize düşüyor. Yoldaşlar, hızla, nesnel ortama denk düşen, onun önünde yürüyen parti konumuna yükselmek zorundayız. Ya devrim, ya faşizm kavşağına doğru yine yaklaşıyoruz. Artık halkımız yeni 12 Eylüller yaşamak istemiyor. Biz de onu yaşamak ve yaşatmak istemiyoruz. Haydi yoldaşlar göreve başına. Yığınlarla birlikte yığınların önünde devrim kavgasına!

Enbüyük işçi sınıfı!
Umudumuz TKP!

Refik Durak, Ege

Gorbaçofluğu Türkiye'ye uyarlama çabasıyla hergün yeni adımlar atan

TBKP'nin "son" görüşleri n anlama g liy r?

Sınıf düşmanına, ortak diyebilmek için Lasalle, Plehanof, Kautsky bile yetmez, resmilerin T.C.'nin Yargıtay üyelerine ihtiyaçları vardır.

Oktay Bozdağ-Kazım Zorlu

TBKP, son "birlik-yasallık" girişimi içinde, öyle hızlı bir ideolojik ve siyasal çöküşe girdi ki, görüşlerindeki değişmeleri izlemek neredeyse olanaksızlaştı. Son yıllarda birbirini izleyen bir dizi program ortaya çıktı. Hangisinin geçerli olduğunu bilmek bile ince bir sanat oldu. Bu nedenle, "en son" görüşlerini kendi ağızlarından aktarmak ve sergilemek yararlı olacak. Bu yazıda bazı görüşleri için bunu yapmaya çalışacağız.

TBKP peş peşe programlar yayınlarken, bu programlardaki istemler gittikçe geriledi, ayrıntılar kayboldu ve sertlikler yuvarlandı. Bunun temel nedeni, Gorbaçofçuluğun ülkemiz koşullarına göre son derece sağda kalması, TBKP'nin temel görevi olan işçi yığınlarının savaşını engelleme görevini yapamaz hale gelmesine neden olmasıdır.

Onlar "sol" görünmek zorundadırlar. Bir yandan da biliyorlar ki, ülkemizde en reformist istem için öne sürülecek ayrıntılı bir program ve bu hedef için kararlı savaşım bile, sonu devrime varan bir kartopu etkisi yapabilir. Bu nedenle TBKP görüşlerini açıkça söylememek, laf kalabalıkları ardına saklanmak, devrimci gibi görünmek ama birşey yapmadan oturmak için çaba sarfetmek zorundadır. Son yayınları, bu çaba içinde, gittikçe anlaşılmaz, içinden çıkılmaz karmaşalara döndü. Onları ayıklamak, ana fikirleri ve cambazlıkları göstermek gerekiyor.

Biçim olarak nasıl sunarlarsa sunsunlar, TBKP'nin yeni görüşleri, özde, komünizmden, devrimcilikten nedamet getirme, birkaç yıl önce düşündükleri şeyler için burjuvaziden özür dileme, merhamet dilenme ve ülkemizin devrimci duruma girmesini engellemek için burjuvazinin düzenine gönüllü bekçilik anlamına geliyor.

Keşfedilecek olan TBKP değildir

TBKP'lilerin en temel özelliği "sahibinin sesi" olmaktır. Üsluplarındaki suni heyecan, bilimsel, çok kültürlü ve insaniyetçi görünme havaları, içyüzlerini gizlemeye yönelik bir çabadan başka birşey değildir.

TBKP'nin ana fikirlerinin tümü SBKP'den gelmektedir. TBKP'nin yaptığı, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmi adım adım likide eden, dünya çapında işçi sınıfı ve devrim hareketlerine ihanet eden çizgiyi ülkemize uyarlamaya çalışmaktır. Bu çizginin tüm temel kavramları tekrar edilmekte, geriye kalanlar da genel gidişe uygun benzetmeler yoluyla "çözümlenmektedir".

TBKP'nin hain görevini aydınlatması açısından, Gorbaçof'un ülkemiz ve benzeri zayıf halkalar için ne düşündüğünü ortaya koyan bir alıntı yapmadan geçemeyeceğiz:

"Dünyada sınıf çelişkileri varolmakta, sömürgeciliğin artıklarına, diktatörlük rejimlerine karşı ve şu veya bu ülkenin toplumsal-politik yenilenmesi için savaş devam etmektedir. Ancak bu kavgayı sürdürürken, bu kavganın (sınıf kavgası) teorisini geliştirirken, insanlar artık ne nükleer çağın gerçeklerini, ne 'insan soyundan olduklarını', ne de onun kaderinden sorumlu olduklarını unutabilirler.

"(...)

"Tüm insanlık çapındaki çelişkilerle, elbette, dünyanın mozaikliğini, bölgesel görevlerin ve savaşım biçimlerinin çeşitliliğini hesaba katarak 'başa çıkmak' gerekiyor. Özellikle savaşımın barışçıl biçimlerine yönelmede 'Üçüncü Dünya'daki devrimci güçler ciddi olarak geç kalmaktadırlar, onlar nükleer çağın genel koşullarından görece özerk davrandılar, pek çok açıdan 'nükleer öncesi' çağın tasavvurları ve konsepsiyonları ile yaşadılar. Üstelik, özellikle silahlı savaşım biçimlerinin kullanılması pek çok yönden son onyıllarda ezilen halkların anti-emperyalist savaşının başarısını belirledi. Kimi ülkelerde karşı-devrim ihracını açıkça güçlendiren faşist ve diktatörlük rejimlerinin varlığı, günümüzde bu ülkelerde silahlı savaşım biçimlerini gündemden indirmeye olanak vermemektedir. Ancak herşeye rağmen şunu saptamak gerekir ki, kimi ülkelerin belli ölçüde nükleer çağın koşullarının 'haricinde' kalmaları ve bugün 'nükleer öncesi çağ' örneklerinin tekrarı olasılığı geçici, görece bir nitelik taşımaktadır. 'Üçüncü Dünya'daki devrimci gelişmelere emperyalist nükleer devletler aktif olarak müdahale etmektedirler; yine, 'Üçüncü Dünya'daki en gerici rejimlerin - GAC, İsrail, Pakistan - nükleer silaha sahip veya buna çok yakın olduklarını hesaba katmak gerekir. Ayrıca herhangi bir yerel çatışma bölgesel ve evrensel bir çatışmaya kolaylıkla yükselebilir. Tüm bunlar çağımızın devrimci güçlerinden, silahlı faaliyet biçimlerine geçişte, 'sol' terörizmle savaşta, barışçıl savaş biçimlerinin asgari kullanımını bilinçli olarak hedeflemede, gericiliğin ve karşı-devrimin, halkın demokratik ve sosyalist kazanımlarını şiddet yoluyla yok etmeye, tarihsel ilerlemeyi geri döndürmeye çalıştığı her yerde kararlı bir şekilde geri püskürtülmesi gerektiğini unutmadan özel bir sorumluluk duygusu taşımayı talep etmektedir.

"Sosyalist ve kapitalist sistemin savaşımlarını, karşıtlıklarını barışçıl, uygar biçimlerde tutmak mümkün olacak mı (bu karşıtlık özünde sınıfsal olarak kalmaya devam edecektir), gelişiminde geri kalan ve 'patlamaya hazır barut fıçısına' benzeyen 'Üçüncü Dünya'yı adım adım savaşımın uygar biçimlerine çekmek mümkün olacak mı, buna paralel olarak militarizmin günümüzde yarattığı karmaşıklığı gemleme sorununu ölü noktadan çıkarmak, devlet terörizmi ve 'sağ' ve 'sol' terörizm gibi günümüzde sık rastlanan faaliyetleri gemlemek mümkün olacak mı? ... İşte tüm bunları gelecek gösterecek. Ancak durumun kritikliğini açıkça anlatmamız gerek: Eğer bunu yapmazsak, nükleer çağa girmiş olan insanlığın geleceği olmayacaktır." (Y.G.Plimak, "Yeni Düşünce ve Dünyanın Sosyal Yenilendirilmesinin Perspektifleri", *Yeni Açılım*, sayı:1, s.50-51)

Nükleer silahların olduğu günümüz dünyasında, sosyalist sistem ile emperyalist sistemin el ele verip nükleer savaşı engellemeye çalışması, bu yeni düşüncenin temelidir. Ama bizi daha da yakından ilgilendiren konu, "patlamaya hazır barut fıçısına benzeyen" zayıf halkaların adım adım "uygar" savaşım biçimlerine çekilmesi, yani bu ülkelerin proletaryasının ve öteki emekçi yığınların devrim yapmamaya ikna edilmesi "gerektiği"dir. Çünkü bu ülkelerdeki devrim, bölgesel çatışmalara ve nükleer savaşa varabilir. "Komünistler" her türlü reformizm ve burjuva kuyrukçuluğu ile devrimi engellemelidir.

Görev böyle konunca, TBKP de, gözlerini kapıyor, görevini yapıyor.

Bu görüşlerin özü yeni değildir

TBKP'nin savunduğu ve "yeni" olduğunu iddia ettiği bu görüşler, gerçekten son elli yılın gelişmelerinin sonucunda ortaya çıkmış, yeni koşulların değiştirdiği bir emperyalist sistemin açıklamasına dayanmıyor. Tüm söylenenlere rağmen emperyalizmin, kapitalizmin son aşaması olduğu henüz teoride yadsınmadı. Yapılan, Bernsteincı ve Kautskici sınıf işbirliği teorisini, ultra-emperyalizm çarpıtmalarını savunmaya başlamaktır. Lenin'in savaşıp çökerttiği eski görüşler, allanıp pullanıp yeniden piyasaya sürülmektedir:

"Marksizmin kurucuları, kapitalizmin, yeni biçimler alsa bile (veya bunlar yüzünden) kısa süre içinde 'çökmek', emperyalizmin evrensel çapta 'ultra emperyalist' birliğe varamadan 'iflas etmek', 'kendi karşıtına dönüşmek' zorunda kalacağını düşünüyorlardı. Dünya çapındaki gelişme ise çok daha karmaşık bir yoldan ilerledi. 1917 Ekim'i tüm emperyalist sistemi sarstı, egemenlik alanını hızla daralttı. Ancak herşeye rağmen, bu sistem tümüyle 'kendi karşıtına dönüşmedi', Birinci Dünya Savaşı'nın bunalımlı döneminde bile ayakta kaldı ve bugün, şüphesiz ki, kimi 'ultra-emperyalist' çizgilere sahiptir..." (*agy*, s.56)

Bu eski görüşlere sarılanların, Marks, Engels ve Lenin'in savaşmak zorunda kaldıkları çeşit çeşit sapmanın başını çeken kişilere bakışı da değişmiştir. Şimdi bu "liderlere" sahip çıkma, tarihte yendiğini düşündükleri hakları koruma kaygusu başlamıştır:

"Dogmalara yatkın zihinlerin, geçmişte bütün doğruları devrimci klasiklere malederken, onların karşıtlarını tümüyle ve kolayea dışlamaları dünya komünist ve işçi hareketine büyük zararlar vermiştir.

"Oysa, biraz kafa yorsak bilebilir, en azından kestirebiliriz ki, klasiklerin muarızları üstün yetenekli insanlardı. Hatta bazıları birer dehaydı. Ama geçmişteki sunuş tarzı, onları öyle bir yere indirgedi ki, Proudhon, Bakunin, Lassale, Kropotkin, Plehanov, Kautsky, budala denmese bile, çoğunca sıradan birer insan gibi tanıtılabildiler.

"Böyle bir tanıtma, bu tür bir sunuş, Lenin'in tarihsel çizgisini de bütünüyle yansıtmaktan elbette uzak kaldı. Tam tersine, Lenin'in çizgisini çarpıtarak, bizi, devrimci solu yanıltmış oldu. Çünkü Lenin'e göre, Plehanov, daha sonra ne olursa olsun, *'Rus Marksizmi'nin babası'*dır. Kautsky, Marksizm'in bir *'deha'*sıdır." (Cavlı Çuflaz, "Zihni Zincirlerden Kurtarmak", *Yeni Açılım*, sayı:4, s.13)

Çulfaz'ın "klasiklerin muarızları" diyerek bile özel bir değer biçtiği insanlar elbette sıradan insanlar değil. "Deha" olup olmadıklarını kimse tartışmıyor. Açık olan birşey var ki, bu kişiler ya baştan beri, ya sonradan, "deha"larını işçi sınıfının devrim hareketine karşı yöneltmiş insanlar. Bunlar kim ve Marks, Engels, Lenin bunlar için ne demişler bir bakalım.

Proudhon ve Bakunin, Marks-Engels'in çağdaşları. Marksizmin işçi sınıfının devrimci dünya görüşü olarak ortaya çıkışı ve kabul görüşü bu iki ada ve onların temsil ettiği tutarlı bir teorik anlayıştan yoksun siyasi eğilimlere karşı savaş içinde

(Devamı sayfa 11'de)

İŞÇİNİN SESİ
ÇEK-AL

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl:15, Sayı:374, 10 Nisan 1989

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

Kadının ezilmesi sınıflı toplumla başlar, sınıfsız toplumla biter

KADIN SORUNU MU?

Yazın yayınları'ndan Handan Koç'un Aralık 1988'da Yürükoğlu yoldaşımızla yaptığı röportajı aynen yayınlıyoruz

R.Yürükoğlu

Soru: Önce temel bir soru soracağım. Tüm öteki sorular da aslında bu sorunun alt soruları gibi. Türkiye'de kadınların ezilmişliğiyle ilgili ne gibi politikalar öneriyorsunuz? Konuyu nasıl tahlil ediyorsunuz? Böyle bir ezilmişlikten söz etmek gerekli geliyor mu size?

R.Yürükoğlu: Yalnız Türkiye'de değil, tüm dünyada kadınların ezilmişliğinden söz etmek gerekir. İleri bir ülke olmadığı için Türkiye'de bunun daha vahşicesi var. Önerilerimize geçmeden önce ezilmenin kaynağı üzerinde kısaca durmalıyız. Önerilerimizin mantığı da zaten bu kaynağı kurutmaya ya da güçsüzleştirmeye yöneliktir.

Kadının eşitsizliği, ezilmesi, sınıflı toplumlarla beraber başlıyor. Ve asıl olarak da altında işbölümü yatıyor. Kaynak son çözümlemede böyle olunca, şöyle diyebilirim: Sömürü düzeninin ortadan kalkması, kadının kurtuluşunun *başlangıcı* olacaktır. Fakat yine de bu tam bir kurtuluş olmayacaktır. Çeşitli boyutları var ama kurtuluşu asıl sağlayacak olan, işbölümünün ortadan kalkmasıdır. Dolayısıyla kadının bizce gerçek kurtuluşu komünizmde olacaktır.

Sorunu böyle gördüğümüz için kadını sınıf kavgasında işçi sınıfından ayırmaya yönelik hiçbir öneriyi, hiçbir tutumu doğru bulmuyoruz. Kadınlar işçi sınıfının doğal bağlaşığıdır. Kurtuluş ikisi için de sömürünün kaldırılmasıyla başlayacak ve komünizmde gerçekleşecektir.

Yine böyle olduğu için kadının düşmanını erkek olarak da görmüyoruz. Kadının da, erkeğin de düşmanı sömürü düzenidir.

İşbölümünün ortadan kalkmasıyla kadın gerçek kurtuluşa kavuşacaktır diyoruz. O zaman bu işbölümü konusuna da kısaca, fazlaca akıl yürütmelere girmeden bakmakta yarar var. Toplumda geniş bir işbölümü var, ama kadınla erkeğin eşitsizliğini yaratan nasıl bir işbölümüdür? Birinin camcılık, ötekinin muslukçuluk yapması gibi bir işbölümü değil bu. Asıl olarak kadını evine ve çocuk yetiştirmeye hapseden, çocuğunun ve kocasının kendilerini yeniden üretmelerini sağlamaya yönelik bir işbölümü. Erkek de ailenin girdilerini sağlayacaktır. O zaman işbölümünün ortadan kalkması sürecinde, bu işbölümünün de ortadan kalkması gerekecektir.

Zaten son dönemdeki çabalara bakılırsa, bu çabalar tarihin gideceği yönü göstermiyor ama, yine de yönelinmesi gereken hedefi, bilinç altında bile olsa, insanlığın sezdiğini gösteriyor. Örneğin, erkeklerin de hamilelik süreci yaşayabileceği, karın boşluğunda bebeği taşıyabileceği söyleniyor. Bunun için deneyler yapılıyor. Böyle bir eşitlik çok geri düzeyde bir eşitlik olurdu. Kadın nasıl birşeylere mahkum edilmişse, bazı erkekleri de mahkum etme anlamına gelir, daha ileri bir düzeyde kurtuluş sağlamazdı. Tabii tarih bu yoldan ilerlemeyecektir. Ancak, sonuçta, hamilelik sürecinin de işbölümüyle birlikte ortadan kalkacağını düşünüyoruz.

Türkiye'deki durum bu genelin içinde, ileri kapitalist ülkelere oranla çok daha vahimdir. Türkiye'de kadın gerçekten ikinci sınıf vatandaştır. Kendim dahil, şu ya da bu düzeyde erkek şövenizmi taşımayan erkeğe bugüne dek rastlamadım. Yine de kavgayı erkeklere yöneltmek için yeterli neden değildir, çünkü aynı dertten erkekler de çekiyor. Ezilen varolduğu sürece, ezen de eşit ve özgür olamıyor. Kadın eşitsizlikten uzak, ezilen bir durumdayken, erkek de eşit ve özgür değildir. Erkeğin rolü, sömürünün çıkarı için ona da düzen tarafından dayatılmış iğrenç bir roldür.

Son dönemlere gelince, Türkiye'de toplumdaki genel uyanış çerçevesinde, kadınların hareketliliğinde büyük bir yükseliş gözleniyor. Grevlerde, sendikal çalışmalarda, hapishane eylemlerinde kadınların çok aktifleştiğini görüyoruz. Kaldı ki 1980'den bu yana hapishanelerin içinde de kadınların tutumları çok şanlı oldu.

Soru: Bir ezme ezilme ilişkisi var erkeklerle kadınlar arasında ve

ezilenler kadın ezenler de erkek oldukları için, bir takım özel politikalardan, yani genel anlamıyla politik eğilimlerin, strateji ve taktiklerin içinde yeralacak özel politikalardan bahsetmek gerekir mi? Kadınlar için sizin böyle bir yaklaşımınız var mı?

R.Yürükoğlu: Kadının kurtuluşunun başlangıcı sömürü düzeninin, ve asıl kurtuluşu da işbölümünün ortadan kalkmasıyla gerçekleşecektir demek, kadın sorununun düzelmesi yönünde yapılması gereken herşeyi komünizme bırakmak anlamına gelmiyor tabii. Bugünden yapılabilecek çok şey var. Öncelikle hem kadının hem erkeğin eğitimi, özellikle devrimci kesimlerde yoğun bir şekilde ideolojik eğitimi gerekiyor. Bunun yanısıra toplumda yapılması gereken şeyler var.

- Kadınların yasalar karşısında tam eşitliğinin sağlanması gerekiyor. Kadını aşağılayan boşanma uygulamasının, zina yasasının vb. değişmesi gerekiyor. Medeni kanunun yeni baştan, kadının eşitliğini gözetir bir şekilde yazılması gerekiyor.
- Sonra ekonomik, kültürel ve toplumsal yaşamın her alanında kadın erkek eşitliği, fırsat eşitliği sağlanması gerekiyor. Kadınların gece kurslarına, parti, sendika ve dernek toplantı ve çalışmalarına katılmalarını sağlayacak, yatılı yuva, kreş ve ilkokullar açılması ve kadının siyasal yaşama aktif katılmasının önündeki engellerin kaldırılması gerekiyor.
- Ülkemizin somut koşulları da dikkate alınarak, tüm yönetim, yasama ve yargı organlarında, tüm partilerde, sendikalarda ve meslek örgütlerinde karar organlarında kadınların 1/3 oranında bulunmaları, toplumsal gelişmelerin daha ileri aşamalarında bunun %50'ye, nüfusumuzu yansıtır bir biçimde çıkartılması gerekiyor.
- Yine toplumsal gelişmenin daha ileri bir aşamasında, ordu dağıtılıp, halk ordusu, halk milisleri kurulurken, kadınların da buna aktif katılımının sağlanması;
- Ev işlerinin toplumsallaştırılması için kollektif yemekhaneler ve kollektif çamaşırhanelerin açılması,
- Ev işleri ve çocuk bakımı tam anlamıyla toplumsal bir karaktere sahip olana dek, bu işlerin ortak sorumluluğunun erkek ve kadın tarafından yürütülmesi konusuna gerek yasalarda, gerekse ideolojik eğitimde ağırlık verilmesi;
- Doğum kontrolüyle hamilelik sürecini kaldırmanın tüm kadınlara eşit ve parasız bir hizmet olarak sunulması ve bu konularda yaygın eğitim olanakları sağlanması;
- Kadınların, kazançlarından kaybetmemek, ve bedelsiz ilaç ve tıbbi yardım almak koşuluyla doğumdan önce ve sonra, 8'er haftalık süre için işten serbest bırakılmaları;
- Yine kadınların çalıştıkları tüm işyerlerinde kreşler kurulması, emziren analara üç saati geçmeyen aralıklarla yarım saatin altına düşmeyen izin, böyle anaların iş günlerinin altı saate düşürülmesi;
- Kadınları aşağılayan her çeşit işin yasaklanması, ayrıca kadınların çalıştıkları tüm mesleklerin, bu açıdan ele alınarak kadını aşağılayan içerikten çıkarılması;
- Fahişelerin topluma yeniden kazanılmaları ve üretime katılmaları için özel önlemlerin alınması gerekiyor.

Tabii bu kısaca özetlediğim programın eksiksiz bir program olduğu yönünde hiçbir iddiamız yoktur. Ama kurtuluşa giden yolda, bunların yapılmasının çok önemli bir aşama olacağını düşünüyoruz.

> Kadının eşitsizliği, ezilmesi, sınıflı toplumlarla beraber başlıyor. Ve asıl olarak da altında işbölümü yatıyor. Kaynak son çözümlemede böyle olunca, şöyle diyebilirim: Sömürü düzeninin ortadan kalkması, kadının kurtuluşunun *başlangıcı* olacaktır. Fakat yine de bu tam bir kurtuluş olmayacaktır. Çeşitli boyutları var ama kurtuluşu asıl sağlayacak olan, işbölümünün ortadan kalkmasıdır. Dolayısıyla kadının bizce gerçek kurtuluşu komünizmde olacaktır.

Soru: Bu taleplerle bağlantılı olarak aileyi, kadınların ezilmesi açısından, aynı şekilde ele alınması gereken bir kurum olarak görüyor musunuz? Yani evişlerinin toplumsallaştırılması, kadının eşit iş, eşit eğitim vb. talepleri, bütün bunlar bir şekilde aileyi getiriyor benim kafamda, nasıl olacak? Devamında da ev işleri üzerine, çünkü ezilmenin kaynakları...

R.Yürükoğlu: Söylediğim önlemlerle, evişlerinin sorun olmayacağını düşünüyorum, çünkü yemekhaneler, çamaşırhaneler, kreşler, vb. Ve tüm bunlar olana dek de, evişlerine erkeğin ortak olmasının yasalarda ve eğitimde yer alması maddesi, evişleri mahkumiyetini bir ölçüde giderecektir.

Dolayısıyla, evişlerinde durumun ne olacağının yanıtı sanıyorum söylediklerimde vardı. Fakat *aile* yönü, konunun çok daha önemli bir yönüdür. Evişleri sorunu ortadan kalksa bile aile duruyor.

Komünistlerin aile konusuna yaklaşımı, benzetmelerin yetersizliğini dikkate alarak, devlet konusundaki yaklaşımlarına benzer diyebilirim. Komünistler, devleti kaldırmayı amaçlamış insanlardır, sonunda devletin olmayacağı bir toplumu özlüyoruz, ama kararnamelerle kalkacak birşey de değil devlet. Yaşamın akışı içinde, gelişmenin bir yerinde yavaş yavaş sönüp gidecektir. Aile için de aynı şeyi söylüyoruz. Devrimden hemen sonra eminim ki, burjuvazinin dayattığı ve sömürü sistemini temel almış aile, bu bildiğimiz prototip hızla erimeye başlayacaktır. Ama komünizme gidişin o uzun yolu içinde aile hâlâ sürecektir. Sömürünün toplumdaki atomu diyebileceğimiz bu sınıflı toplum kalıntısı birim, aile, sonunda komünizme geçişle birlikte tarihe karışacaktır.

Soru: Ev işleri konusunda yeterli şeyleri söyledim derken, haklıydınız. O cümlemin devamını şöyle getirmek istiyorum: Evde işler var, bugünden yarına, devrim diyebileceğim bir sürece doğru giderken o hayat devam edecek. Bu arada erkeklerle kadınlar işleri paylaşsın dediniz, bu önemli birşey. Benim açımdan çok önemli, ve bu konunun şimdiye kadarki ele alınışından da farklı. Şimdiye kadar hep, bir zaman gelecek ev işleri sosyalleşecek, kollektifler olacak vb. denirdi. Fakat, bu zamana kadar ne olacak, çocuklara kim bakacak yemekleri kim yapacak? Siz ev işlerini kim yapacak noktasında erkekler de bu işleri kadınlar gibi yapmalıdırlar diyorsunuz değil mi?

R.Yürükoğlu: Kesinlikle öyle diyoruz.

Soru: Hep böyle mi derdiniz?

R.Yürükoğlu: Biraz önceki somut önerileri okuduğum metin 1980'de yazılmıştır. Bizler daha öncesinden, 1978'den itibaren, bu görüşleri benimsiyoruz. Bu tarihin öncesinde de tersine bir görüşe sahip değildik, yalnızca konunun bilgisiziydik. Dolayısıyla daha fazla şövenisttik.

Soru: Bunlarla bağlantılı olarak birşey daha sormak istiyorum. Bu dediğiniz talepler sizce bütün kadınların talepleri midir? Zannediyorum bütün kadınların talepleri olarak ifade ediyorsunuz. Neye göre bölebiliriz kadınları? Homojen bir topluluk değil kadınlar. Kadın olmak onları benzerleştiriyor olsa bile, nedir kıstaslarınız kadınları ayırmada? Böyle bir ayırma yapmak da önemli geliyor mu size?

> Şu ya da bu düzeyde erkek şövenizmi taşımayan erkeğe bugüne dek rastlamadım. Yine de kavgayı erkeklere yöneltmek için yeterli neden değildir, çünkü aynı dertten erkekler de çekiyor. Ezilen varolduğu sürece, ezen de eşit ve özgür olamıyor. Kadın eşitsizlikten uzak, ezilen bir durumdayken, erkek de eşit ve özgür değildir. Erkeğin rolü, sömürünün çıkarı için ona da düzen tarafından dayatılmış iğrenç bir roldür.

R.Yürükoğlu: Bir kere kadın, kadın olduğu için o toplumsal gurubun üyesidir. Değişik sınıfların kadını da kadındır. Kadınlar arasında yapılabilecek ayrımlar kadın sorunundan değil, kadın sorununun yanında gelen başka sorunlardan kaynaklanıyor. Kimisi en az onun kadar önemli sorunlardır, kimisi ikincil derecede sorunlardır. Ayrım, kadın ezilmişliği, kadın sömürüsü noktasından fazlaca gelmiyor. Şunu söylemekten korkmamak gerekir, burjuva kadını da erkeğiyle eşit değildir. Tabii işçi-emekçi kadının çektiklerini çekmiyor ama o, işin başka yönü. Dolayısıyla hangi sınıfın kadını olursa olsun, kadın olmaktan gelen ortak sıkıntıları, ortak dertleri vardır. Bunlar kadın olmaktan gelen sorunlardır. Bunlar tüm kadınları birleştiren yönlerdir.

Öte yanda kadınlar bir sınıf değil. Her sınıfın kadını var, erkeği var. Toplumda taşıdığı ağırlığa ve toplumsal kavgada güttüğü hedeflere göre, hangi sınıfın ya da sınıfların kadınları bizi ileriye taşıyacaktır?

Bunu yanıtlayabiliriz, buna göre bir ayrım yapabiliriz.

Toplumumuzun en büyük gücü, sayıca da en büyük gücü işçi sınıfıdır. Bunun da yarısı kadındır. Öyleyse kadın sorununda, kadın hareketinde, kadın eyleminde işçi kadınların öne gelmeleri için elimizden gelen herşeyi yapmalıyız. İkinci büyük sınıf, çeşitli tutarsızlıkları içinde ama emekçi bir yana da sahip olan küçük burjuvazidir. Aydınlarıyla vb. Bunların da önemli bir yeri vardır. Demek ki kadın hareketinin hedeflemesi gereken iki büyük kadın gücü bizce işçi kadınlarla emekçi kadınlardır.

Soru: Yanıtlarınızda kadınların ezilmesi, sömürüsü, baskı altında tutulması gibi kavramlar kullandınız. Sizce kadınlarla erkekler arasında sömürü kavramı nasıl somutlanıyor? Bir ekonomik sömürü ilişkisi var mı kadınlarla erkekler arasında? Yani kadınlar kadın olduklarından ötürü bir sömürüye uğruyorlar mı? Bu, ezilmeden farklı bir kavram.

R.Yürükoğlu: Kadın oldukları için bir sömürüye uğradıkları çok açık. Hem ailenin içinde, hem ailenin dışında. Ailenin dışındaki sömürüyü görmek ve yanıtlamak daha kolay. Aile içindeki sömürüyü görmek ve yanıtlamak da belki zor değil, fakat getirilecek yanıtların kavgayı yanlış yollara götürme olasılığı büyük.

Sırasıyla ele alırsak, aile dışında toplumun her düzeyinde kadınlar sömürülüyor. Kadın, sosyalist ülkeler dahil eşit işe eşit ücret almıyor hiçbir yerde. Bir kere, bazı işlere sokulmuyorlar, oralar erkeklerin tarlası. Sokuldukları yerde de eşit ücret almıyorlar. Bu sömürünün ta kendisidir.

Aile içinde de şöyle bir benzetme çok tuhaf olmaz. Belki de erkeğin ilk üretim aracı kadın. Bu alanda da tabii bir sömürü var. Yalnız bunun kaldırılması için zaman zaman duyulan bazı önerilere katılmıyoruz. Bu öneriler, fazlaca düşünmezseniz, basit bir yaklaşımla doğru gibi gelebilir. Ama bunlar kavgayı saptırıcı, kadının o çok büyük kavga gücünü devrim için değil, devrimi bölmeye yöneltici sonuçlara çıkar. Zaman zaman karşılaştığımız öneriler şu tür öneriler. Kadın ev işlerini yaptığı zaman, ya da kocasıyla yattığı zaman kocasından para istesin. Bunlar doğru değil. Evet kadının evinin içinde de sömürüldüğü doğru, ama bunu giderecek yollar bunlar değil.

Soru: Bir emek sömürüsünden sözediyorsunuz dolayısıyla evin içinde. Peki bu sömürü durumuna karşı, (bunun ücretlendirilmesi gibi bir talebin de yanlış olduğunu söylüyorsunuz) ne getiriyorsunuz?

R.Yürükoğlu: Ne getirdiğimizi bir daha okuyayım; "ev işleri ve çocuk bakımı tam anlamıyla toplumsal bir karaktere sahip olana dek, bu işlerin ortak sorumluluğunun erkek ve kadın tarafından yürütülmesi konusuna gerek yasalarda gerekse ideolojik eğitimde ağırlık verilmesi". Çözümler kadın ve erkeği savaşımda birleştirici olmalıdır. Ev işlerini erkek de paylaştığında, sömürü kalmıyor, bir birim kollektif biçimde birşeyi götürmüş oluyor.

Soru: Dolayısıyla kadınların erkeklere yönelik buradan kaynaklanan bir mücadele getirmesinin bir şekilde, sınıf mücadelesini böleceğini söylüyorsunuz.

Kadınların ezilmişliğinin kaynakları ve bunun kadın hareketleri ve politikalarına etkileri üzerine konuştuk. Şimdi ister istemez konu nasıl biraraya gelinsin, nasıl örgütlenilsin bu talepler için noktalarına geliyor. Genel olarak kadın örgütlenmesi konusunda ne düşünüyorsunuz, neler öneriyorsunuz?

R.Yürükoğlu: Çeşitli örgütler içinde kadınlar erkeklerle de bir araya gelerek savaşım verebilirler. Ancak, toplumda kadın sorunu diye özgün bir sorun varsa, mutlaka ayrı kadın örgütlenmelerine de gereksinim vardır.

Bağımsız kadın örgütlenmelerine gelmeden önce söylenmesi gereken çok önemli bir nokta var. Özellikle sendikaların kadın işçiler konusuna çok daha aktif eğilmeleri gerekir. Çok daha aktif eğilerek, kadın işçileri örgütlemeleri, savaşıma çekmeleri sendika katlarında olabilmelerini sağlamaları gerekir. Kadınları savaşımda yalnızca bir yan güç olarak değil, sendikanın yarısını oluşturan eşit bir güç olarak görüp ona göre çalışmaları gerekir ki sendikaların tümüne bu yönde eleştirimiz var. Kadın işçiler sorununda hepsi yaya kalıyor. Bir tek Türk-İş merkezinin kadın işçiler üzerine çalışması var, ki bu da Türk-İş'in sendikalarından bile yeterli desteği görmüyor. Sendikaların yapabileceği, işin belli bir yönüdür. Kadın sorununu ele alıp çözmeleri beklenemez. Ya da o yönde programlar önermeleri de beklenemez. Ancak, sınıf kavgası içinde, ekmek kavgası içinde kadının konumunu kolaylaştırmak için çok şey yapabilirler.

Öte yanda, mutlaka bağımsız kadın örgütlenmelerine gereksinim var. Ve de görüyoruz, onaylayalım ya da onaylamayalım, son yıllarda çeşitli kadın örgütlenmeleri var. Burjuva kadın örgütlenmelerinden, feminist örgütlenmelere, son dönemde de devrimci kadın örgütlenmesine dek örgütler görüyoruz. Devrimci kadın örgütlenmesi dediğim örgütün içinde şu anda çok değişik eğilim ve ölçütler var. Ama önemli değil, bütün bunlar geçmişle-eskiyle-dünle kıyaslandığında iyi şeylerdir. Buradan daha iyi noktalara da gideceğine eminiz. Nasıl işçi sınıfı toplumun ta göbeğine oturmuşsa ve herşeyde onun gücü, onun hazırlığı ya da hazırlıksızlığı herşeyi belirliyorsa, kadınların savaşımında da aynı şekilde işçi kadınlar zaman içinde öne geleceklerdir. O zaman sanıyorum kadınların savaşımı daha sağlıklı bir noktaya gelecektir.

Soru: Bağımsız kadın örgütlenmeleri kavramını özerklik ifadesi olarak mı kullanıyorsunuz? Yoksa bağımsız deyince nereden, kimden bağımsız? İdeolojik-teorik-politik olarak bu, çok tartışılan birşey çünkü.

R.Yürükoğlu: Bilmiyorum belki biraz sekter gelebilir görüşümüz ama, bağımsızlıktan kastım, örgütsel bağımsızlıktır. İdeolojik ve siyasal bir bağımsızlığı ise biz kadın hareketi için değil, hiçbir şey için kabul etmiyoruz. İşçi sınıfının yoluna hepimiz bağımlıyız, bağımlı olmak zorundayız ve bu bağımlılık da gönüllü bir bağımlılıktır. Yukarıdan birinin değneğiyle değil.

Soru: Kadınlara da bunu öneriyorsunuz?

R.Yürükoğlu: Evet bunu öneriyoruz ve bu öneri bizim icadımız değil, toplumsal gelişmenin isteğidir diyoruz. Kadınlar örgütlerini kurmada, seçmede, seçilmede ve bu çerçeve içinde istedikleri kararları alıp uygulamada bağımsızdırlar. Yani bir partinin-örgütün-sendikanın kadın kolu değildirler.

> Her sınıfın kadını var, erkeği var. Toplumda taşıdığı ağırlığa ve toplumsal kavgada güttüğü hedeflere göre, hangi sınıfın ya da sınıfların kadınları bizi ileriye taşıyacaktır? Bunu yanıtlayabiliriz, buna göre bir ayrım yapabiliriz. Toplumumuzun en büyük gücü, sayıca da en büyük gücü işçi sınıfıdır. Bunun da yarısı kadındır. Öyleyse kadın sorununda, kadın hareketinde, kadın eyleminde işçi kadınların öne gelmeleri için elimizden gelen herşeyi yapmalıyız. Emek-sermaye çelişkisinin çözümü gerçekten birinci önemdedir. Kadının kurtuluşunu sağlayacak olan da budur. Kadının kurtuluşunun kendi içinde bir çözümü yoktur. Aralarında bir çelişki de görmüyorum, çünkü kadının savaşım hedeflerinin hepsi işçi sınıfının savaşımını destekleyen şeylerdir. İşçi sınıfının savaşım hedeflerinin hepsi de kadın savaşımını destekliyor.

Soru: Politik aktivite olarak çok olumlu yıllar yaşadığımız söylenemez. 80 öncesiyle şimdiki durum arasında, kadınlarla ilgili öneriler açısından, görüşlerinizde bir değişiklik oldu mu diye sordumdu. O sorumun cevabını aldım. 80'den önce demokratik kadın örgütlenmeleri vardı, bunların bazıları oldukça kalabalık kadın guruplarını da içerdiler. O dönemde bu bağımsız kitle örgütlerinin mücadelesini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bugün bakılınca gözden geçirilmesi ve eleştirilmesi gereken yanları da olan bir süreç miydi o dönemdeki kadın örgütlenmesi?

R.Yürükoğlu: Sorunun başından başlayıp sonuna doğru gelirsek, 80 öncesiyle bugün arasında, toplumun her yönünde bir farklılık var. İşçi sınıfının savaşımında da, kadınların savaşımında da var. 80'de bir yenilgi yaşandı. Ama işçi ve emekçi yığınlar bu yenilgiden görülüyor ki büyük dersler çıkardılar. Aydınların yeterince çıkaramadığı denli dersler çıkardılar. Bu, savaşımda yansıyacak.

80 öncesindeki hareketleri, kadınların örgütlenmesi açısından ele alırsak çok eleştirisel bir gözle bakmıyoruz. Siyasal eleştirilerimiz çerçevesinde onlara da düşen pay dışında kadın örgütlenmeleri olarak çok eleştirisel bakmıyoruz, çünkü Türkiye toplumunun gelişmesi içinde o da bir ileri aşamaydı. Eksikleriyle ve yanlışlarıyla birlikte. Yönetim katlarının kesif biçimde küçük burjuvayla dolması, yanlışların, olumsuzlukların temel nedenlerinden biriydi. Ama yine de bir ileri adımdı. Aynı süreç şimdi yaşanırsa ki, hiç inanmıyorum yaşanacağına, o zaman geriyi yinelemek anlamına gelir. Bugün örgütlenmeler daha ileriye gidecektir, işçi sınıfının ağırlığı kadın hareketinde, işçi kadınların ağırlığı olarak kendini gösterecektir.

Soru: Bütün bu konuştuklarımızın bir şekilde bağlandığı yer iktidar oluyor. İktidara getirmek istiyorum sözü. Politik iktidarı ele geçirmek gibi nihai bir hedeften, dolayısıyla toplumu değiştirmek gibi her anlamıyla bütün bir hedeften sözediyorsunuz. Bu anlamda kadınların bir çoğunun ev kadını olmalarından, halihazırdaki siyasal iktidar mekanizmalarına katılımlarının son derece düşük olmasından ve sosyalist örgütlenmeler içinde de gerek nicel katılımlarının, gerekse yönetim kademelerindeki oranlarının çok düşük olmasından dolayı, toplumsal iktidarı ele geçirme sürecinde ve sonrasında kadınlar eşitsiz bir yerden başladıkları için özel tedbirler alınmalıdır gibi geliyor mu size? Aynı yerden başlasalar, belki de özel şeyler gerekmeyecek, ama son derece eşitsiz bir yerden başladıkları için.

R.Yürükoğlu: Evet, özel önlemler, kadınları kayırıcı önlemler alınmalıdır, alınacaktır. Bizim öne sürdüğümüz istemlerin aslında topluca bir adı var: *Pozitif diskriminasyon.* Bu ilkeyi kabul ediyoruz ve onu önlemler halinde getirmeye çalışıyoruz. Devrim iktidarıyla beraber, bunların uygulanmaları, toplumdaki havayı tümüyle değiştirecektir. Ama sosyalist ülkelerin acı deneyleri de önümüzde. Bugünden yarına ve kendiliğinden olmayacak. Yoğun bir çaba ve kavga gerektiriyor. Bu değişen hava içinde hepimize düşen görev, bu yönde ideolojik kavgayı azaltmamak ve pozitif diskriminisyonu toplumun her köşesine kabul ettirmektir.

Soru: Benim şöyle bir kaygum var. Tabii, ne kadar da tarafsız olmaya çalışşam, tarafsız bir röportajcı olduğum söylenemez. Öncelikler

gibi bir mesele vardır hep. Bütün bu bahsedilen toplumsal proje ve politik talepler sadece kadınlarla ilgili şeyler değil, bunun bir parçası kadınlar.

R.Yürükoğlu: Yalnızca kadınlarla ilgili de çok şey söyledim ama.

Soru: Genel olarak baktığımız zaman, biliyoruz ki toplumsal iktidarı ele geçirme, devrim sürecinde yapılacak çok şey var ve kadınlar bunlardan birisi. Benim açımdan, hep daha önemli, daha acil görülen atılımlar, daha acil görüldüğü için daha yüksek sesle öne sürülen şeyler arasında kadın konuları güme gidiyor diye bir şüphe var. İşi yapanların çoğu erkekler çünkü. Ne kadar, ideolojik bir değişiklik süreciyle konunun öneminin farkında olan sosyalist erkekler olurlarsa olsunlar, bir yerde erkektirler. Eve gidince işleri hazır bulmak fena olmuyor. Ve yaşanılan gerek Sovyetler Birliği olsun, gerek Vietnam, Nikaragua, bildiğimiz ne kadar devrim süreçleri varsa, böyle bir öncelik problemi kadın açısından sözkonusu diye düşünüyorum. Sizin görüşlerinizi sormak istiyorum.

R.Yürükoğlu: Aslında ilginç bir nokta. Yalnız önce bir başka şeye değineceğim. Bundan önceki kötü uygulamalara ve kötü sonuçlara bakarak, öyleyse bu doğru doğru değilmiş demek yöntem açısından son derece yanlış olur. Şöyle açmaya çalışayım. Toplumsal kavga açısından en önemli, başta gelen nedir diye bir soru sorulduğunda, tüm haksızlıkları giderecek olan düzen değişikliğini getirecek işçi sınıfının savaşımıdır derim. Dünyanın en önemli sorunu sömürünün ortadan kaldırılmasıdır, sınıf kavgasıdır. Fakat erkek şövenizminin de binlerce yıllık derin kökleri olduğundan, tam da bu doğru öne sürülerek, bu doğrunun üzerine basarak, dediğiniz gibi kadın sorunu güme götürülüyor. Ama şimdi kadın sorunu güme götürülüyor diye, öyleyse birinci sıraya o birinci sorunu koymayalım demek de metodolojik hata olur. Emek-sermaye çelişkisinin çözümü gerçekten birinci önemdedir. Kadının kurtuluşunu sağlayacak olan da budur. Kadının kurtuluşunun kendi içinde bir çözümü yoktur. Aralarında bir çelişki de görmüyorum, çünkü kadının savaşım hedeflerinin hepsi işçi sınıfının savaşımını destekleyen şeylerdir. İşçi sınıfının savaşım hedeflerinin hepsi de kadın savaşımını destekliyor.

Öyleyse, kadın sorunu neden güme gidiyor? Devrimden bu yana 70 yıl geçmiş, 300 kişilik merkez komitelerinde bir tane kadın yok. Salamura gibi erkekler diziliyor yanyana. Şimdi bunun nedenini başka yerde aramak gerek. Bunun nedeni, doğruları da kendi çıkarına kullanan erkek şövenizmidir. Teorisinde ve pratiğinde erkek şövenizmiyle barış içinde yanyana yaşayan bir ideoloji ise Marksizm olamaz. Gerçekten durumları acıklıdır. Devrim sırasının heyecanı içinde Sovyetler Birliği'nde ileri geri, yanlış doğru ama çok güzel şeyler yapılmış. Çok da güzel bir hava egemen olmuş. Ama şimdi bakıyoruz, özellikle ileri kapitalist ülkelerden çok daha geridir durum. Kadını tam anlamıyla bir dişi alet gibi gören bir hava var orada. Bunların, sosyalist ülkelerin bugünkü gerçeğinin, işçi sınıfı davasına, işçi sınıfı hedeflerine yabancı olduğunu söylemek gerekir.

Yaşamda birinci ve ikinci önemde şeyler oluyorsa, bunlardan birinin güme gitmesi gerekmez. Hele ki bu ikisi birbirini tümüyle destekleyen ve de sonuçta kurtuluşun aynı noktada birlikte olacağı şeylerse, ikisinden biri güme gitmez, tam tersine biri daima ötekine yardımcı olur. Ancak, düzgün bir kafayla yanaşılırsa.

Erkek şövenizmi, erkeğin kadın karşısndaki haklarını doğrulayan, onu güçlendiren bir düşünce biçimidir. Toplumdan topluma ve toplumun içinde bulunduğu zamana göre içeriği değişik dolabilir. Ama sonuçta kadının ezilmesinin ve erkeğin üstünlüğünün doğallığını savunan bir düşünce. Ortaçağlarda çok daha vahşiymiş, şimdi biraz daha üstü kapalı, "medeni" ölçülere gelmiş, ama toplumdaki değer yargılarının çoğunluğunda var.

Soru: Erkek şövenizmi diye bir kavram kullandınız çeşitli yerlerde. Arada da erkeklerle kadınlar arasında bir çıkar-sömürü ilişkisinden bahsedilebilir diye konuştuk. Bu erkek şövenizminin bir tanımlama olduğu belli, bunu biraz açar mısınız? Nedir, neyi kastediyorsunuz? Ve bunu şöyle bir bağlantıyla sormak istiyorum, malum ideolojiler de durup dururken olmuyorlar. Hep altlarında bir çıkar ilişkisi, bir maddi altları oluyor mutlaka. Hem erkek şövenizmiyle ne ifade ettiğinizi, hem de bunu besleyen kadınlarla erkekler arasındaki eşitsiz ilişki midir, bunları açar mısınız?

R.Yürükoğlu: Erkek şövenizmini şöyle tanımlayacağım, belki eksik-yanlıştır ama, şöyle tanımlayacağım. Erkek şövenizmi, erkeğin kadın karşısındaki haklarını doğrulayan, onu güçlendiren bir düşünce biçimidir. Toplumdan topluma ve toplumun içinde bulunduğu zamana göre içeriği değişik dolabilir. Ama sonuçta kadının ezilmesinin ve erkeğin üstünlüğünün doğallığını savunan bir düşünce biçimidir.

Ortaçağlarda çok daha vahşiymiş, şimdi biraz daha üstü kapalı, "medeni" ölçülere gelmiş, ama toplumdaki değer yargılarının çoğunluğunda var. Üst yapının her yanına sızmıştır. Hepimizin bildiği örnekler, kadın kocasını aldattı mı çok kötü olur, erkek karısını aldattı mı hatta çevresinde sivrilir de, bu çeşit şeyler. Eşitsizliği besleyen bir üst yapı olgusu. Eşitsizliği *doğduran değil* tabii, bu çok önemli, ama eşitsizliğin sürmesinin inanç temellerini yaratıyor.

Eşitsizliğin kaynağına konuşmamın başında değinmiştim. Bu kaynak ortaya çıkmadan, yapılan antropolojik araştırmaların ve asıl olarak da benim bilgimin sınırlılığı içinde söyleyeceğim, ilkel komünal dönemde kadınla erkek arasında fizik güç bakımından da az bir fark varmış. İşbölümüyle birlikte bildiğimiz süreç başladığı zaman, kadının vücudu yumuşamaya başlıyor. Sonra, ilkel komünal toplumda bebeler toplumun ortak malı iken, ve kadının ezilmesinden de sözedilmezken erkek şövenizmi diye birşeye de rastlanmıyor. Ne zaman ki eşitsizlik ortaya çıkıyor, bu eşitsizliğin insan moralinde haklılığını savunmak için de erkek şövenizmi geliyor.

Çok önemli bir noktaya daha dikkat çekmek istiyorum. Erkek şövenizmi erkeklere özgü birşey değildir. Erkek şövenizmi erkekleri ne denli içine almışsa, kadınları da o denli içine almıştır. Yoksa zaten böyle bir dünyada yaşıyor olmazdık. Kavga olur, bir noktada birşeyler bağlanırdı. Kadınların da büyük çoğunluğu, tabii bilinçlenmiş kadınlardan söz etmiyorum, erkek şövenizmiyle sakattır. Onlar da kendilerine bir sürü şeyi hak görmezken, erkeklerine hak görürler. Tüm dünyada erkek şövenizmi hem kadınları hem erkekleri içine almış bir düşünce biçimidir. Eşitsizliğin sürmesi için destekleyici kaynaklardan bir tanesidir.

Soru: Yani bu ilişkide sonuç olarak ezilen durumunda olan kadınlar da bu şövenizmin taşıyıcısı durumundadırlar.

R.Yürükoğlu: Yoksa şöyle bir manzarayla karşılaşırdık. Kadınlar tümüyle erkek şövenizminin ne olduğunun farkına varmışlar, ve bilinçli olarak karşısındalar, erkekler de bilinçle haklarını, erkek şövenizmini savunuyorlar. Böyle birşey olamaz, Böyle bir üst yapı anlayışı olamaz, bırakın onu, böyle bir toplum olağan yaşantısını sürdüremez. Kanlı kavgalar içinde tükenir, erir, biter.

Soru: Evet, kendiliğinden ve doğal bir şekilde sürüp gidiyor. Son birşey daha sorayım. Son konuştuğumuzla da bağlantılı. Bir ezme-ezilme ilişkisinden ve bir ideolojiden sözettik. Açtınız bu konuyu. Kadınların çok dile getirdikleri birşey var Türkiye'de. Kadınların erkekler tarafından maruz kaldıkları şiddet. Mesela aile içinde dayak, ırza geçme gibi sadece kadınların yaşadıkları ve tarafların erkek ve kadın olduğu bir şiddet ilişkisi var. Bunun üzerine gidilmesi gereken birşey olduğu şüphesiz. Şunu sormak istiyorum, bu şiddet konusu, ezme ve ezilme ilişkisiyle birlikte değerlendirilebilir mi? Malum şiddet deyince ve ezme-ezilme ilişkisinden sözedilince, bunları biraraya getirmek mümkün. Dayağa karşı kampanya yürüttü kadınlar ve hâlâ devam ediyor. O yüzden de güncel ve tartışılan birşey.

R.Yürükoğlu: Şiddet olayı, ezme-ezilme ilişkisinin, yaşamın bir başka yönünde yansımasından başka birşey değildir. Kesinlikle aynı anlayışın sonucudur. Erkekler bunda kendilerine hak görüyorlar! Bu hastalıktır aslında. Hastalıktır ve mikrobu sınıflı toplumdur.

Buna karşı savaşımda da tutulabilecek değişik yollar vardır. Dayağa karşı hareketi biz şiddetle alkışladık. İnsanlığı tüm sınıflarıyla kapsamış illetlerden bir tanesi bu. Hatırlarsanız Cem Karaca'nın bir parçası vardı yarım aydınlar üzerine; "karınızı döverken ne kadar bilimseldiniz" diyordu. Son derece güzel. Yani bundan kurtulmuş sınıf ya da katman yok. Korkunç bir illet bu. Röportajın bir yerinde söylediğimi de destekliyor. Aslında bu şiddeti uygulayan da özgür ve eşit ve dingin bir insan ya da topluluk olamaz. Sonuçta erkeğin de, ezen taraf olarak, eşit ve özgür olmadığını gösteriyor. Bu bir hastalık. Hastalığın en yıkıcı sonuçlarını da bu saldırıya uğrayan kadınlar çekiyor.

Bu illetle savaşımda çok araç var kullanılabilecek ama bunların tümü birlikte kullanılmak zorunda. Mutlaka ve mutlaka toplumun genel kültürünün ilerlemesi gerekiyor. Yaşam felsefesinin değişmesi gerekiyor. İdeolojik üst yapıyı yoğun bir şekilde değiştirmek gerekiyor. Bunun yanında da yasalarla bu tür suçlara ağır cezalar getirmek gerekiyor. Ağır, caydırıcı cezalar. Biz ceza hukukunun hiçbir yönünde caydırıcı ceza yaklaşımına sahip değiliz. Genel kriminoloji alanında caydırıcı cezadan çok, eğitici, kazanıcı, iyileştirici ceza yanlısıyız. Ama bu konuda gerçekten caydırıcı bir şekilde ağır olması gerekiyor cezaların. Yalnızca bununla birşey çözülmez ama önemli bir adımdır, toplumdaki genel havanın değişmesine dek şiddeti sınırlayıcı bir görev görebilir.

Soru: Teşekkür ederim, aslında ben bu kampanyada yer alan bir kadındım ve biz o zaman şunu yaşadık. Hemen hemen bütün sosyalist guruplardan kadınlar oldukça soğuk davrandılar bu işe.

R.Yürükoğlu: Aslında çok kahramanca birşeydi.

Soru: Ne zaman ki miting oldu ve oldukça da coşkulu ve hoş geçti ve tartışılmaya başlandı bu konu, yürüyüşe davet ettiğimiz halde gelmeyen birçok kesimden kadınlardan, birçok sosyalist, sosyal-demokratlardan daha sonra desteklerini ifade eden beyanatlar aldık. Böylece bir değişiklik yaşadığımızı itiraf edeyim.

R.Yürükoğlu: Tipiktir bu Türkiye devrimci hareketinde. Tipik yararcı yaklaşımdır. Vardı ve ne yazık şimdi de var.

Soru: Aslında sözü biraz oraya getirmek istiyordum. Konu konuşulmaya başlayınca, herkes de birşey söylemek durumunda kaldı ve birşeyler söyler oldu. Eminim ki yeni birşeyler yapılsa, çok daha geniş katılım elde edilecektir.

R.Yürükoğlu: Dayağa karşı eylemler bence tüm toplumun bilincine bir şok etkisi yaptı. Türkiye gibi bir ülkede, aile içinde dayağa son şeklinde ayağa kalkma son derece önemlidir. Bizlerin, hatta yapanların da farketmediği kadar ileriye dönük derin sonuçları olacaktır.

(Baştarafı sayfa 6'da)
gerçekleşmiştir. Marks'ın *Felsefenin Sefaleti* adlı kitabı, Proudhon'un *Sefaletin Felsefesi*'ne yanıttır. Engels'in deyimiyle "sosyalizmi gözden düşüren", "işçilerin sermayeden pay satın almaları gerektiğini" söyleyen Proudhon değil miydi? Marks-Engels'in birbirine yazdıkları mektuplarda bu kişiler üzerine kullandıkları terimler pek renklidir. I.Enternasyonal bu kişi ve görüşlere karşı kavganın aracı olmuştur.

Ya Lasalle? TBKP'lilere çok yakışıyor. Almanya'da anti-sosyalist yasanın babası, demir yumruklu lider diye bilinen Bismarck ile gizli anlaşmalara girişen sosyalist lider. Marks ve Engels'in II.Enternasyonal ve Alman Sosyal Demokrat Partisi'ndeki mücadelesinin ana hedeflerinden biri Lasalle ve görüşlerinin kökünü kazımak olmadı mı?

Plehanof ve Kautsky -II.Enternasyonal'de ağırlık kazanan reformizmin babaları. Lenin'in ömrü bunlara karşı savaş içinde geçmedi mi? 1918 Alman devriminin yenilgisine neden olan, faşizmin erkine kadar giden uzun yolu açan Kautsky değil miydi? Ya haklarındaki kanaatini ifade ettiği terimler. Kautsky için "küçük köpecik", "politik fahişe", "dönek" diyen Lenin değil mi? Ayıp etmiş. Rus Marksizminin babası Plehanof ama, Menşevik olduktan sonra Marksizme babalığı da giderek son bulmuyor mu? II.Enternasyonal'deki ve Rusya'daki ününü Lenin'e ve Bolşeviklere karşı kullanan o değil mi? Lenin'in deyimiyle "pişman entellektüel", "sosyal şöven", "Marksizmin döneği" değil mi?

Hadi biz geçmişte onların yaptıkları bazı hataları yapmayalım. "Bütün doğruları kendimize maledip", resmileri "tümüyle" dışlamayalım. Söyledikleri bir doğruluk payı vardır. Gerçekten de insan karşıtını onların yaptığı gibi dışlamamalıdır. Marks, Engels ve Lenin karşıtlarını en başta ideolojik-teorik alanda dışlamışlar, örgütsel alan ise onu takip etmiştir. Bizim resmiler ise ciddi ideolojik bir çalışmaya hiçbir zaman "tenezzül" etmemişler, karşıtlarını örgütsel-siyasal alanda karalamalarla, tasfiyelerle, saldırılarla, entrikalarla dışlamışlardır.

Şimdiki çeyrek asırdır laf kalabalığıyla bu hatalarını düzelttikleri sanılmasın. Gerçekten gündemde bulunan ciddi birçok soruna ciddi teorik yanıtlar arıyor değildirler. Bürokratik merkeziyetçiliği terkedip demokratik merkeziyetçi olmadılar.

Böyle bir değişikliğin ölçüsü geçmişteki oportünistlerin "yenen haklarını" aniden farketmek değildir. Oysa resmilerin, eski oportünistlerin, revizyonistlerin görüşlerine sarılmanın ötesinde pek yeni birşey söylemediklerini biliyoruz. Kendilerinin *bugünkü* karşıtlarına karşı aldıkları tasfiyeci tavır da değişmemiştir. Örneğin Türk-İş'te sendikal birliği savunanları Otomobil-İş'ten ihraç etmeye kalkmışlardır. İdeolojik alanda üstünü sıvadıkları saçmalıklar, "faşizmin ülkeye ne zaman, nasıl geldiği", "ne zaman, nasıl gittiği" soruları ortada duruyor. Bu saçmalıklarını temizleyip "12 Eylül faşist bir darbeydi", "faşizm Anayasa'nın kabulüyle çözülmeye başladı" demiyorlar.

Çulfaz'ın laf kalabalığını atarsak, işçi sınıfı hareketindeki eski revizyonistlerle kan bağının zorlamasıyla "eskilere" kafalarında yer açtıklarını görürüz.

Burjuvalara kadar düştüler

Çulfaz ve TBKP'ye Plehanoflar vb. de yetmiyor. Görüşlerini doğrulamak için alıntı yapacak başka "yüce" kaynaklar buluyorlar:

"Yargıtay üyesi Sayın Sami Selçuk'un belirttiği gibi, 'gerçeği yakalamanın onsuz olmaz koşulu, karşıt düşünceyi değerlendirmekten geçer... Eleştirmenlerini yitiren bir düşünce dogmalaşır, yeni düşüncelerle buluşamadığı için üretemez, kısırlaşır...' ." (*agy*, s.13)

Burjuva hukukunun en temel kurallarını bile ayakları altında çiğneyen rejimin Yargıtay'ının üyesi, onlara kaynak olarak çok yaraşıyor. Görüşlerini tam hakkıyla savunmak için Marks, Engels ve Lenin'i bir kenara bırakmak zorundalar. Eski döneklere, hainlere, burjuvalara ihtiyaçları var:

"Eskisinden farklı olarak diyoruz ki: *Sınıf karşıtımızı* bile, *belirli durumlarda* partner olarak görebiliyoruz. Eskisinden farklı olarak, kime karşı mücadele ettiğimizden çok, nelere karşı çıktığımızı, neler için mücadele ettiğimizi söylüyoruz. Mücadelemizde neleri aradığımızı öne koyuyoruz." (*agy*, s.14)

Sınıf düşmanına, ortak diyebilmek için Lasalle, Plehanof, Kautsky bile yetmez, resmilerin T.C.'nin Yargıtay üyelerine ihtiyaçları vardır.

Dünya "komünist" hareketinin geneliyle böyle aşağılık bir konuma düşmesi, dünyada sosyalizmin gücünü dinamitlemektedir. Ondan sonra da dönüp şunları söylemektedirler:

"Uluslararası güçler oranı bugün dünya çapında sosyalizmin zaferi için koşulların var olmadığını ve aynı şekilde, emperyalist sisteme, kendi çıkarlarına aykırı bir politikayı dayatma koşullarının da varolmadığını gösteriyor." (Mehmet Taş, "Militarizm Olmadan Kapitalizm Varolabilir mi?" *Yeni Açılım*, sayı:4, s.30)

Böylece yakın döneme kadar, dünya devrimci sürecinin yeni devrimlerle beslenmekten çok, sosyalist sistemin gelişmesinin, emperyalizmi geçmesi yoluyla ilerleyeceğini öne süren yanlış tez tümüyle terkedilmiştir. Şimdi yerine, karşı uçta, daha da yanlış bir başka tez geçirilmiştir: Sosyalizm için savaşımdan vazgeçmek!

Bu tezi şöyle özetlemişler:

"Sosyalist devletlerde devrimci perestroyka, demokrasi ve açıklık; yeni ekonomik düzen mücadelesi ve bir dizi 'Üçüncü Dünya' ülkesinde ulusal uzlaşma politikası; 'dünya ekonomisi ve demokrasisi' için mücadele ve gelişmiş kapitalizm alanında derin, yapısal reformlar." ("Günümüz Dünyasında Toplumsal İlerleme, Tartışma için Tezler", SBKP-MK Toplumsal Bilimler Akademisi, *Yeni Açılım*, sayı:4, s.40).

İtalyan Komünist Partisi'nin böbürlenerek öne sürdüğü "reformlar partisi" kavramı, yalnızca İtalyan pasaportu taşımıyor. SBKP de aynı kavrama yapışmış durumdadır. TBKP de bu doğrultuda görevini yapıyor.

Birleşmiş Milletler'in amaçlarını uygulayacaklarmış

Bu ne biçim devrimci muhalefet?

Otomobil-İş gibi yanlış konumda duran bir sendikada, bu konunun yanlışlığına karşı çıkamayan bir muhalefetin devrimciliği de bir garip oluyor.

Bundan bir süre öncesine kadar, bazı sol örgütler, Otomobil-İş sınıf sendikası olduğu için Türk-İş'in dışında duruyor diyorlardı. Aradan geçen zaman içinde, Otomobil-İş'in hiç de sınıf sendikası diye aranan özelliklere sahip olmadığı adım adım açığa çıktı. Şimdi Otomobil-İş'in de "devrimci" muhalefeti var. Ancak buna bazı örnekler sıralayalım.

Bu muhalefet, sendikal hareketin en önemli görevi "işçi sınıfının demokratik mücadele haklarına kavuşmasını sağlamaktır" diyor. Bu, 1978'de "TKP'ye özgürlük" diye varlık ve mücadele hakkını burjuvaziden dilenen menşevizmin mantığıyla derin bir benzerlik taşıyor.

Aynı benzerlik, muhalefetin 40 saatlik iş haftası istemini de yansıtıyor. Neden 40 saatlik? Çünkü bunlar da, o zamanın menşevikleri gibi, gerçekçi istemin, burjuvazinin vermeye razı olacağı istem olduğunu düşünüyorlar. Oysa doğru anlayışla bakılırsa, gerçekçi istem, 35 saatlik iş haftasıdır.

Bundan da hoşu, sendikaların amaçları arasında, "Birleşmiş Milletler Kurulu amaç ve araçlarını kitaptan hayata geçirmek" bulunuyor. Birleşmiş Milletler nerede, sendikalar nerede? İşçi sınıfının kendi amaçları dururken sendikalar neden Birleşmiş Milletler'in amaçlarını hayata geçirsinler? Nerede kaldı "işçi sınıfı bilimi", "sınıf" sendikacılığı vb.?

Diyeceksiniz, işçiler biraraya gelip bu programı yapmışlar, ne yani bazı yanlışlar varsa? Hayır durum hiç de böyle değil. Bu programın doğruları işçilerden, yanlışları ise aklınca işçilere "önderlik" etmeye kalkışan bir gurup sol siyasetten kaynaklanıyor.

İşçilerin aklına bile gelmez Birleşmiş Milletler amaçlarını muhalefet programına koymak. Ama Gorbi'nin sınıflarüstü, global değerlendirmelerine katılan sol örgütler, bunların "ışığında" böyle bir madde düşünebilirler. Öyle de olmuştur.

Zaten bu arada işçi sınıfının kendiliğindenliği, burjuvazinin uygarlıkla uzlaşmacılığı, uyuzluğu birbirine karıştırma çabalarından etkilenen birçok sol siyasetin "bilinçliliği"nden daha ileride kalmaktadır. Bu "devrimci" muhalefetin sendikal birlik konusundaki tutumu da buna örnektir.

Bunlar "Türk-İş'e alternatif yeni bir konfederasyonun kurulmasının şartları araştırılmalıdır" diyorlar. Bunu diyerek, Otomobil-İş'in dar çerçevesinde bile kendilerini başarısızlığa mahkum ediyorlar. Çünkü Otomobil-İş'in tabanı geneliyle Türk-İş'te birlik doğrultusunda düşünmektedir. Bu temsilciler toplantılarında ve kongrede kaç kez açığa çıktı. Gerçekte Otomobil-İş biraz da bu nedenle erimektedir. Kendi aldığı kararı kendisi uygulamayınca, aynı kararı işçiler bu sendikayı terk ederek farklı bir biçimde uygulamaktadırlar.

Devrimci muhalefetin ayrı konfederasyon için "şart araştıran" formülasyonu, bir bakıma bunun telaşını da içeriyor. Yangından mal kaçırır gibi, acaba bu sendika hepten boşalmadan, alıp apar topar bir konfederasyona atabilir miyiz, diye bir çaba gözleniyor. Ancak ayrı konfederasyondan da pek umutlu değiller ki onu kurmayı değil, kurmanın şartını araştırmayı hedefleyebiliyorlar.

Otomobil-İş'te, bu sendikanın pılıyı pırtıyı toplayıp, Türk Metal'le birleşmesini savunmayan hiçbir muhalefet tutarlı devrimci bir çizgide olamıyor, olamaz. Çünkü gerçek devrimcidir ve bu da şu ki, Otomobil-İş Türk Metal'e katılarak hem Türk Metal'in, hem Türk-İş'in dengelerini sınıfın çıkarı yönünde değiştirir. Onun ya da ondaki bir muhalefetin tutarlı devrimciliği böyle ölçülecektir, ölçülmektedir. Yaşam böyle getirmektedir.

S.Günbudak

I. Ulusal Çalışan Kadınlar Kurultay'nda

Kadınlar "haydi kavgaya" d dil r

Türk-İş'in düzenlediği I.Ulusal Çalışan Kadınlar Kurultayı işçi ve emekçi kadınlarda yükselen militanlığın sergilendiği coşkulu bir toplantı oldu. 20-21 Mart tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen kurultaya 310 kadın katıldı. Hepsi de cıva gibi aktifti.

İşçi ve emekçi kadınlar tartışmalara coşkulu ve aktif katılımları, dile getirdikleri istemleriyle kurultaya militan bir kavga havasını egemen kıldılar.

Kurultaya katılan kadınların hepsi de Türk-İş'in 1 Mayıs'ı kutlaması doğrultusunda istek belirttiler.

Kurultayı Türk-İş eğitim sekreteri Mustafa Başoğlu yönetti. Kadın işçiler neden Kadın Bürosu'ndan birinin yönetmediğini anlayamadılar. Bilindiği gibi Türk-İş'in Kadın Bürosu, seçilmiş bir büro değil. Ancak, kadın bürosu üyelerine bu kurultaya katılan kadınların gösterdikleri coşkulu hazır hava yalnızca kurultaya katılan yerli-yabancı konukları değil, kurultayı düzenleyenlerin bazılarını bile şaşkına çevirdi. Bir yöneticinin de belirttiği gibi, bu kurultayda bir kez daha ortaya çıktı ki, eğer sendikacı ayak uyduramazsa işçi kendisi alıp sevgi ortaya koydu ki, kadın işçi ve emekçiler büroyu yüreklerinde seçmişler.

Çalışan Kadınlar Kurultayı'nda işçi emekçi kadınlardan yayılan coşkulu, militan, kavgaya götürecek bu işi. Bu durumda Türk-İş'in tüm yöneticilerine düşen, işçinin istekleri doğrultusunda hareket etmektir. Örneğin, Kadın Kurultayı'nın da istediği gibi 1 Mayıs'ı yığınsal bir biçimde örgütlemek ve kutlamaktır.

Kazanmanın çeşitli ölçütleri vardır

Deneyim de kazanımdır

İşverene unutmayacağı bir ders verdik. Burjuvazi bizi hiçbir zaman yıldıramaz. Biz, sınıf olarak nerede olursak olalım, her zaman bu mücadeleyi vermek zorundayız. Çünkü bu bizim haklı mücadelemizdir. Yaşasın devrimci işçilerin mücadelesi!

Bu fabrikada çalışmaya başlayalı tam üç yıl yedi ay olmuştu. İlk günler çok pasif bir hava vardı. Herkes kendi aleminde işe gidip geliyordu. Bu böyle devam ederken, ben rahatsızlığım dolayısıyla uzunca bir süre işyerinden uzak kaldım. Ama çalışan arkadaşların bazılarıyla ilişkilerim devam etti. Bana fabrikadaki gelişmeleri anlattılar, bazı faaliyetlerin olduğunu söylediler. Bunlara katılmayı, hiç tereddüt bile etmeden kabul ettim. Sınıf mücadelesi biz işçiler için şarttır.

Böylelikle arkadaşlarım fabrikada, ben dışarıda çalışmalarımıza başladık. Toplantılar yaptık ve beraber çalıştığımız insanların olaya daha değişik bakışını sağladık. Tabii bu sırada, bizim saflarımızda sandığımız bir şahıs bizi işverene bizzat ispiyon ediyor. Bunlar diyor, buraya sendika getirecekler, oysa bizim ilk aşamada böyle bir düşüncemiz yoktu. Önce kendi aramızda birleşip, imza toplayıp, işverenden ücretlerimizin yükseltilmesini isteyecektik. Ücretlerin az, sosyal hakların yetersiz olmasına karşı imza toplanmıştı.

Bu arada benim istirahatim bitmiş, işbaşı yapmıştım. Bu imzaları işverene götürmek üzere dört gönüllü arkadaş seçtik. Tabii işveren, imzaların verildiği günün akşamı mesai saati bitiminde, bu dört arkadaşın işine son verdi. Biz de ertesi gün yapılması gereken eylemimizi hemen yapmak için bütün arkadaşları biraraya toplayıp eylem kararı aldık.

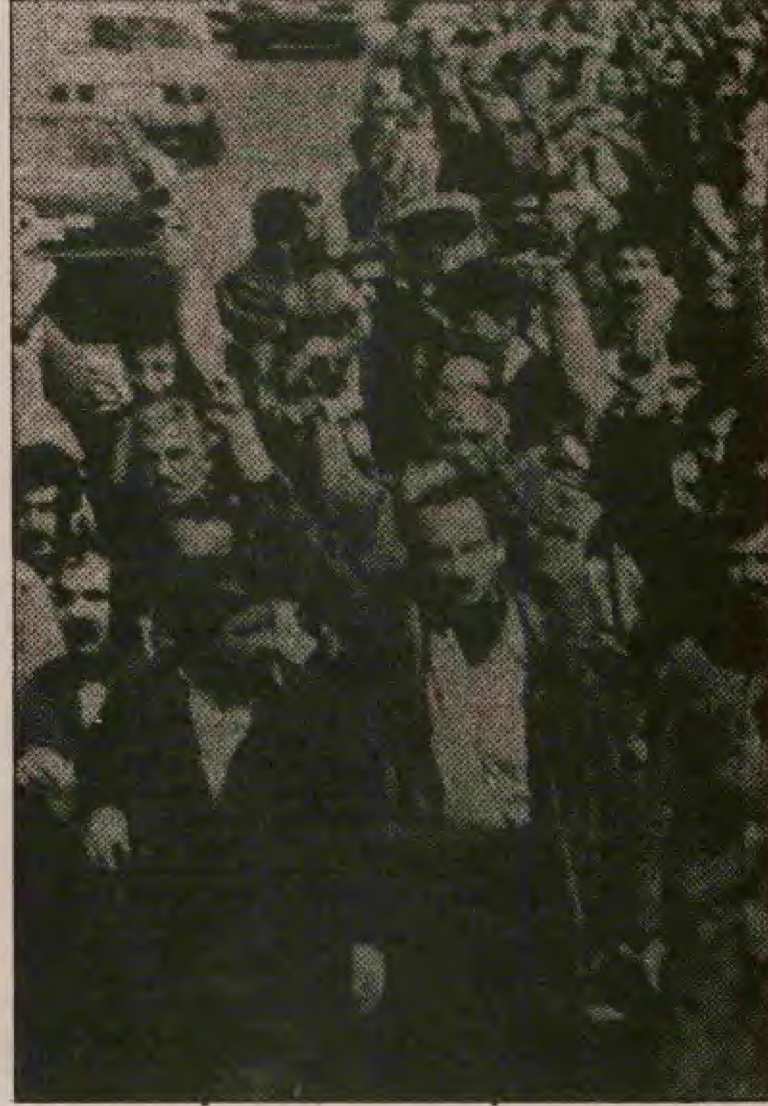
Ertesi sabaha işten uzaklaştırılan arkadaşlarımız da işyerine geldiler. İşbaşı önlüklerimizi giyip imzamızı attık, ama işbaşı yapmadık. Fabrika müdürü geldi, bize yaptığımız eylemin yasal olmadığını, işimizin başına gitmemizi söyledi. Biz öğle yemeğine kadar işimizin başına gidip işi yavaşlatma, sonra yemek boykotu yapma kararı aldık. Yemek yemedik. İkinci işbaşı zilinden sonra ise, bu kez kesinlikle işbaşı yapmamaya karar verdik.

Müdürümüz tekrar geldi, bize uyarıda bulundu. Biz de ona kararımızın değişmeyeceğini, işverenle görüşmek istediğimizi söyledik. Önce biraz bocaladı, sonra eylemi yemekhanede sürdürmemizi istedi. Yemekhanede oturup işverenin gelmesini beklerken bu arada eğlenmeye de fırsat bulduk, beraber şarkılar ve türküler söyledik.

Bu arada müdür yemekhaneye gelip işverenle görüştüğünü söyledi. Akşamüstü saat beş sıralarında işveren geldi. Yemekhanede toplantı düzeni kurup işverenle masaya oturduk. Arkadaşlarımızın haksızlığa uğradığını, onların hepimizi temsil ettiğini belirttik. Arkadaşlarımızın tekrar işbaşı yapmalarını kabul ettirdik. Bu ilk zaferimizdi. Bu firmada ilk kez böyle birşey yaşanmış ve çıkarılan işçi arkadaşlar geri aldırılmıştı.

Artık bundan sonra yapacağımız tek şey sendikalaşmaktı. Sınıfımız açısından hakkımızı aramamızın gerekli olduğunu vurguladık, bu doğrultuda çalışmalarımıza başladık. Çok pasif görünen o insanlar yavaş yavaş işgücünün, artı-değerin ne olduğunu biraz biraz anlamaya değişmeye başlamışlardı.

Bu aşamalara gelene kadar bazı işçi arkadaşlarla uğraşmak zorunda kaldık. Bunlar gerçekten bilinçsiz kişilerdi ve tek düşündükleri sabah işe gelmek akşam olunca da evlerine gitmekti. Gece gündüz usanmadan uğraşıp, bu insanları kazanmaya kararlı olduğumuz için bunda da başarılı olduk.

Kazandığımız ilk zaferden sonra, sendikalaşma çalışmasının on veya onbirinci aylarında, yani son aşamasında bulunuyorduk. Yüzde 51 çoğunluğa ulaşmamız için yalnızca iki kişi gerekiyordu. Bu ikisinden birini kazanmak için bana görev verilmişti.

Bu insanın babası, daha doğrusu bütün sülalesi bu fabrikada çalışmış, hâlâ da çalışmaktaydı. Bu insanlar bir bakıma işverenin adamları olup, gerektiğinde açıkça muhbirlik yapıyorlardı. Bana verilen görev çok önemliydi. Bu kişiyi mutlaka kazanmak gerekiyordu. Onun babası, bizim çalıştığımız firmadan emekli olup köyüne gitmiş, ama bir süre sonra tekrar işe çağrılıp çalışması istenmiş. Çok iyi geçiniyorduk ama çok cahil, geri kalmış bir kafa yapısı vardı.

Bizim saflarımıza geçirmeye çalıştığımız bu insan, babasının durumu mutlaka bilmesi gerektiğini söylüyordu. Şu andaki durumunun babasının sayesinde gerçekleştiğini savunup duruyordu. Babasına söylemek zorunda kaldık. Ama ne yazık ki bu insanlar, hem oradaki arkadaşlarımıza, hem de sınıfımıza ihanet edip bizi işverene ispiyon ettiler. İşveren dört kişinin çıkışını verdi.

O gün akşam tüm arkadaşlarla toplandık ve eylem kararı aldık. Pazartesi sabah fabrikaya geldiğimizde müdüre, haksız yere çıkarıldığımızı söyleyip, arkadaşlarımızın yanına gidip eyleme katıldık. Sonra işveren gelip, eyleme katılan arkadaşlara "çıkmak isteyen imza atsın, hepimizin tazminatını vermeye hazırım" deyince bütün arkadaşlar kabul ettiler. İşveren böyle birşey beklemiyordu. Lafı değiştirip, ben herkesin tazminatını verecek durumda değilim, en fazla beş kişinin tazminatını veriririm, diğerlerini de tazminatsız çıkarırım demeye başladı. Tabii silahlı militanlarına yani polislere de haber verdiler.

Bu arada bu dört arkadaş dışarı çıkarıldı. İki arkadaş fabrikanın önünde beklerken, iki arkadaş da sendikaya gidip, oradan basına, legal dergilere haber verip tekrar fabrikaya döndü. Saat 12.30'da, yani yemek paydosunda içeri girip yemek boykotu yaptıktan sonra yemekhanede oturduk. Bu sırada, haber verdiğimiz dergilerden ve bazı fabrikalardan işçi ve temsilci arkadaşlar, direnişimizi desteklemek amacıyla fabrikamıza geldiler. Tabii güvenlik kuvvetleri de orada bulunuyordu.

Biz yemekhanede otururken basından ve dergilerden gelenler, işten atılan dört arkadaşla röportaj yapmak istediler. Önce polis engel olmak istedi ama beceremedi. Bu arada beş arkadaşın çıkışı hazırlanmıştı. Tekrar yemekhaneye girip eylemimize devam ettik. Akşam üstü saat 5.30 sıralarında, sendikalar masasından iki sivil memur geldi ve bize, yaptığımız eylemin yasa dışı olduğunu, hakkımızı başka türlü aramamızı vb. söylediler.

Zaten akşam olmuştu. Eylemimize devam etmek için ikinci gün tekrar geldik. Bu kez içeri girmedik. Çıkartılan beş arkadaş kapıda beklerken, işveren polis çağırdı. Fabrikanın çok uzağında bulundukları halde, bu arkadaşları götürüp ifade aldılar. Birinci şubede 1 saat 45 dakika beklettikten sonra bıraktılar. Eylem böylece bitti.

Eylemin böyle bitmesine bakmayın. Şuna inanıyorum ki işverene unutmayacağı bir ders verdik. Burjuvazi bizi hiçbir zaman yıldıramaz. Biz sınıf olarak, kendi düzenimiz hariç nerede olursak olalım, her zaman bu mücadeleyi vermek zorundayız. Çünkü bu bizim haklı mücadelemizdir. Yaşasın devrimci işçiler!

Hakan Gün, İstanbul

Sağlığa giden tek yol bu sağlıksız düzeni yıkmaktan geçer

Sağlıksızlık içinde sağlık olmaz

Sağlık çalışanları denince akla sadece hekimlerin değil, hemşire, fizyoterapist, psikolog, veteriner, sağlık teknisyeni vb. meslek guruplarının da gelmesi ve demokratik yapılanmanın yükselmesi için tüm bunların sendikalaşması gerekmektedir.

Türk Tabipler Birliği (TTB), Türk Veteriner Hekimler Birliği (TVHB), Türk Diş Hekimleri Birliği (TDHB) ve Türk Eczacılar Birliği'nden (TEB) ülke çapında 600 delegenin katılımıyla, şubat ayı içinde I.Sağlık Kurultayı toplandı.

Böyle bir kurultayın toplanmasındaki temel amaç, egemen güçlerin düzenlediği alışılagelmiş, dar kapsamlı, havanda su döven, gerçeklik ve yenilikten uzak kurultaylara bir anlamda alternatif oluşturmaktı. Bununla bağlı olarak sağlık işkolunda varolan sorunları sergilemek, çözüm yollarını tartışmak ve değişim yaratabilecek konuma gelmek de, hedefler arasında sıralanıyordu.

Üç oturum halinde düzenlenen kurultayın tartışma konuları, sırasıyla, "ulusal sağlık politikası", "ulusal ilaç politikası ve özlük hakları", "sendikalaşma" idi. Açılışta Türk-İş adına söz alan Mustafa Başoğlu, sağlık sorununun çözümü için kalıcı kararlar alınmasını istediklerini, sözleşmeli personel ile bunun olanaklı olmayacağını söyledi. "Haksızlığı düzeltmenin yolu sendikalaşmak ve ücretleri toplu sözleşmeden geçirmektir" dedi.

Sağlık bakanı Nihat Kitapçı. sinirlenerek Basoğlu'na hemen yanıt verdi. Yaptığı konuşmayla Kitapçı, bir sağlık bakanı olarak ne denli sığ ve yetersiz olduğunu, gözler önüne serdi.

Kurultayda yaşanan canlı bir olay da, "ulusal sağlık politikası" tartışılırken, sorunların çözümünün ancak bu düzen dışında, sosyalizmde yattığını dolaylı yoldan ima eden Tekirdağ delegesine, Kayseri'den gelen azılı gerici birkaç delegenin tepki göstermesiydi. Tekirdağ delegesinin siyaset yaptığını, bunun yerinin burası olmadığını, sesini kesmesi gerektiğini vb. söyleyerek sataşıp laf atan Kayserili delegeler, daha sonra toplu halde salonu terkettiler.

"Ulusal ilaç politikası" konusunda söylenen çok söz olmadığından kurultay planlanandan erken bitti. Kapanıştan önce oybirliğiyle onaylanan ortak sonuç bildirgesinde, özetle, sağlık politikasının yerli ve yabancı ilaç tekellerince yönlendirildiği, sorunların çözümü için tüm sağlık emekçilerinin demokratik birliğinin sağlanması gerektiği, sorunların duyurulması amacıyla ortak bir dizi eylemin yapılabileceği, siyasi baskı aracı olarak kullanılan sözleşmeli personel uygulamasına karşı çıkıldığı, sendikalaşma gerekliliği ve bunun demokratik mücadelenin ayrılmaz bir parçası olduğu belirtildi.

Sağlık çalışanları denince akla sadece hekimlerin değil, hemşire, fizyoterapist, psikolog, veteriner, sağlık teknisyeni vb. meslek guruplarının da gelmesi ve demokratik yapılanmanın yükselmesi için tüm bu kesimlerin sendikalaşması gerekmektedir.

Kurultay süresince ve kapanış bildirgesinde işçi sağlığına ilişkin tek sözcük bile edilmemesi büyük bir eksikliktir. Bu, kurultayın niteliğini anlamak açısından önemli bir ipucudur.

S.Güneş

Öğrenci gençlik içinde hızla büyüyoruz

Genç komünistler kazanıyoruz

Yoldaşça güven, alınan kararlara uyma ve komünist kenetlenmeyi en güzel örnekleriyle öğrenci gençliğe sunmalıyız. Komünist geleneği canlandırmalıyız.

Değerli yoldaşlar,
Öğrenci gençlik içinde komünist çalışmayı yükseltiyoruz. Bir yandan örgütlenme çalışmalarımızı hızlandırıyoruz, diğer yandan ajitasyon ve propaganda çalışmalarımızı yoğunlaştırıyoruz.

Bu mektubumuzda sizlere eksikliklerimizi, eylemlerimizi ve kazanımlarımızı aktarmak istiyoruz.

Militan eylemlere yoğunlaştık

Gençlik içindeki yığın çalışmamızı, ajitasyon ve propaganda çalışmalarımızı militan sokak eylemleri temelinde yükseltiyoruz. Öğrenci gençliğin son aylarda yükselen militan eylemliliğine paralel olarak bizler de eylemlere yoğunlaştık. Yıldız Üniversitesi'nde polisin baskısına karşı düzenlenen eylemlere, 2000 kişilik korsana, 16 Mart katliamını protesto gösterilerine aktif olarak katıldık, partimizin görüşlerini yığınlara eylem içinde aktarmaya çalıştık.

Çalışma yaptığımız fakülte ve birim derneklerinde de aynı yönde hareket ettik. Kendi görüşlerimizi içeren bir bildiri dağıttık ve "16 Mart'ın hesabını soracağız," "16 Mart'ın yıldönümünde gençliğin yolu işçi sınıfının devrimci yoludur" belgilerinin yazılı olduğu geniş bir kuşlama yaptık. Ayrıca bir fakültede çalışma yapan yoldaşlarımız, bizim hazırladığımız bildiriyi üniversite derneklerinin ortak eyleminde 300'ü aşkın bir kalabalık önünde okudular. Tüm bu eylemler içinde öğrenci gençlik partimizle, onun görüşleriyle yakından tanışıyor.

Gençlik içinde çalışmamızda temel aldığımız noktaların en önemlilerinden biri, militan eylemliliği egemen kılmak, sokağa yönelik eylemleri artırmaktır. Diğer bir nokta, eylemlerin işçi sınıfının siyasal eylemlerini desteklemesi, onlarla eşgüdümlü olmasıdır. Reformizme, burjuva kuyrukçuluğuna karşı amansız bir mücadele yürütmek en önemli amaçlarımızdan biridir. Burjuva ideolojisinin etkisini eski sosyal demokratlar eliyle, TBKP ve onun yeni birlikçi müttefikleri eliyle öğrenci gençliğe yaymaya çalışıyorlar. Bunlara karşı mücadele, bunları teşhir, aynı zamanda burjuva ideolojisini teşhir etmektir. Burjuvazinin kuyrukçularına, reformistlere, legalistlere karşı komünist ideolojiyi yükselteceğiz.

Tüm bu belirlemeler ışığında, yoldaşlarla birlikte ulaştığımız fikirleri ve örgütsel çalışmalarımızda aldığımız kararları da şöyle aktarabiliriz. Bugün işçi sınıfının mücadelesinde olduğu gibi geçlik içinde de siyasal boşluk vardır. Bu boşluğu öğrencilerin de-politizasyonu gibi göstermenin kendisi, bunu yapanların artık öğrencilerin liderliğini yitirdiklerinin göstergesidir. Bu boşluğu doldurmasını istediğimiz, partimizdir ve onun gençlik içinde çalışan illegal komünist gençlik örgütüdür.

Komünist örgütlenmenin nesnel olanaksızlıklardan, burjuvazinin azgın saldırılarından ve etrafını saran her türlü burjuva legalist, reformist görüşten sıyrılarak öğrenci gençliğin öncülüğünü sağlaması için uğraşıyoruz. Komünist partisi vardır, onun gençlik örgütü KGÖ vardır. Tüm sorunumuz onu inançlı, disiplinli bir çalışmayla gençliğe götürmektir. Bunu başaracağız.

Bugün öğrenci gençliğin içinde yayılmasına çalışılan yanlış fikirler vardır. Bunların bir kısmı öğrenci gençliğin mücadelesini birim derneklerinin dar çerçevesine ve istemlerini üniversiteye hapsetmeye çalışırken akademisyenlik yapıyorlar. Diğer yandan bazı görüşler de birim derneklerinde en azından anti-faşist, anti-emperyalist, anti-sömürgeci bir çizginin egemen kılınmasını çok görerek derneklerin içini boşaltmaya çabalıyorlar. Demokratik merkeziyetçiliğin birim derneklerinde yanlışlığını anlatarak, üyelerin alınan kararlara isterlerse uymama hakkını savunuyorlar.

Tüm bu ve buna benzer görüşlerin kendisi burjuva fikirlerin sol içinde yayılmasından, mücadeleyi yanlış kanallara akıtmasından başka birşey değildir. Bu görüşlere karşı mücadele edeceğiz ve komünistlerin fikirlerinin yayılmasını sağlayacağız.

Program hazırlıyoruz

Partimizin gençlik içinde çalışmasında önemli bir diğer konu da, gerici eğitim sistemine karşı verilecek mücadelenin işçi sınıfının siyasal mücadelesine bağımlı kılınmasını sağlamaktır. Bizler bu anlayışla var olan eğitim sisteminin orasının burasının çekiştirilmesi gibi yamacı reformist fikirlerin tersine, "iyi bir eğitim için devrim" fikrini savunuyoruz. İşçi sınıfının çıkarlarına bir eğitim sisteminin ancak ve ancak devrimle kurulacağını söylüyoruz. Bu nedenle de tüm eylemlerin, tüm istemlerin işçi sınıfının siyasal devrim mücadelesiyle eşgüdümlü ve onu destekler bir biçimde yürümesi için çalışıyoruz.

Partimizin en önemli bir amacı gençlik içinden komünistler kazanmaktır. Siyasal devrimin yiğit kadroları olmak isteyen gençleri partiye kazanmak ve yetiştirmektir.

Yoldaşlarımızın ortak olarak ulaştığı bir fikir de, öğrenci gençliğe ve onun mücadelesine sistemli bir programla yanaşmıdır. Bugün piyasada var olan öğrenci dergilerine baktığımızda, görüyoruz ki çeşitli eğitim programları ve mücadele biçimleri öneriliyor. Tüm bu görüşlerin ortak böleni ideolojik olarak da bağımsız gençlik örgütlenmesi ve mücadelesidir. Ayrıca eğitime bakış açıları da farklı değildir.

Bizler partimizin, gençliğin eğitimine ve eğitim çerçevesinde verilecek mücadeleye yönelik görüşlerinin bilimsel bir yaklaşımla, program haline getirilmesini düşünüyoruz. Bunun ön hazırlıklarına kollektif olarak başladık. İlk önce ana fikirlerimizi topluyoruz, daha sonra sistemleştireceğiz ve partimizin yönlendirmesiyle, gençliğe sunulacak hale getireceğiz.

Gençliğin gerici eğitim sistemine karşı verdiği mücadele, ülkemizin ekonomik, politik konumundan ve işçi sınıfının mücadelesinden ayrı tutulamaz. Bağımsız gençlik örgütlenmelerinin bağımsızlığı ancak örgütsel bağımsızlık olabilir. İşçi sınıfının kurtuluşuna inanmayan ve onun politik iktidarını hedeflemeyen bir bağımsızlık anlayışı ancak burjuvazinin bağımsızlığıdır. Gençliğin örgütlenmesi bağımsız olabilir ama politik mücadeleden, işçi sınıfının hegemonyasından bağımsız olamaz. Bu fikirleri programımızda işlemek istiyoruz.

Ayrıca bugün, öğrenci gençliğin birim dernekleri, varolan gelişmeyi ilerletmenin, gençliğin politikleşmesinin ağır sorumluluğunu taşıyamaz. Bu nedenle gençliğin politik mücadeleye yükselişini hızlandıracak, yönlendirecek ve işçi, işsiz, liseli gençliği, sanat okulları gençliğini de bünyesinde barındıracak bir gençlik örgütlenmesi yaratılmalıdır. Bu örgütlenmede devrimci görüşlerin hepsi birlikte yer alabilmelidir. Bu aynı zamanda mücadeleyi üniversite sınırlarının dışına taşırmak ve burjuvaziye tüm gençlik olarak işçi sınıfının eylemleriyle birlikte saldırmak anlamına gelecektir.

Merkezi gençlik örgütlenmesi hem öğrenci gençlik için, hem genel gençlik mücadelesi için gereklidir. Burjuvazinin merkezi eğitim sistemine, merkezi polisine, devletine karşı merkezi bir şekilde bir yumruk gibi mücadele verilmelidir. Demokratik katılım hakkı, eleştiri ve kararlara uymama hakkı, doğrudan demokrasi lafları hikayedir ve yutturmacadır.

Kürt ulusunun ayrılma dahil tüm ulusal hakları kayıtsız şartsız tanınmalı ve çalışmalarda birliğin ve mücadelenin en önemli bir ilkesi olarak tutulmalıdır. Kürt halkının ayrılma hakkını tanımayanlar demokrat olamazlar ve demokrat olmayanlarla gençliğin yolu ayrılmalıdır.

Sorun öznel görevleri yerine getirmek

Değerli yoldaşlar, yukarıda anlatmaya çalıştığımız konular, genel hatlarıyla, genç yoldaşların ortak fikirleridir ve gençlik içinde çalışmalarımızın, ajitasyon ve propagandamızın da temel noktalarını oluşturmaktadır.

Örgütsel eksiğimizi de, ideolojik ve politik üstünlüğümüzü de biliyoruz. Komünist örgütlenmenin boşluğunu partimizin doldurması için çalışıyoruz.

Bugün öğrenci gençlik içinde örgütsel olarak öncü olabilmemizin nesnel koşulları vardır. Bize düşen, öznel görevleri gerektiği gibi yerine getirmek ve sıkı çalışmayı artırmaktır. Bu nedenle önümüzdeki dönemde şu fikirler doğrultusunda çalışacağız:

Öğrenci gençliğin komünist gençlik örgütlenmesine, özellikle illegal örgütlenmeye olan gereksinimini karşılamak için, parti çalışmasını yoğunlaştırmak görevini önümüze baş sıraya koyduk. Bugünkü boşluğu dolduracak ideolojik gücümüz vardır ancak bunu pratik güce çevirmek için yoğun çaba harcamamız gerekiyor. Bağımsız (öteki hareketlerden) tavır ve eylemlerimizi artırmalı, her fırsatta komünist damgamızı eylemlerimizle vurmalıyız.

İşçinin Sesi'ni öğrenci gençliğe yoğun olarak ulaştırmalıyız. Gazetemizin gençlik sayfalarını artırabilmek için sürekli haber ve yazı göndereceğiz. Hatta yoğun yazılarımızla, haberlerimizle gazetede yer bırakmamaya karar verdik, çünkü partimizin ayrı bir gençlik dergisine kavuşmasının yolunun buradan geçtiğini, bunun için bizim yoğun çabalarımızın gerektiğini biliyoruz.

Güvenlikli çalışmayı bir güç bile aksatmadan ama yığınsallaşmayı sürdürerek çalışmamız gerekiyor. Buluşmalara ve gizlilik kurallarına sıkıca sarılmalı, komünist normları yükseltmeliyiz.

Hızlı gelişmenin getireceği sorunları önceden görüp önlemler alabilmemiz gerekiyor. Bu önlemlerin en başında gizlilik kuralları, disiplinli çalışma ve parti normlarını yükseltmek geliyor. Yoldaşlarımız, partiye kazanmak istedikleri sempatizanları pratik içinde sınamalı ve partili olabilmenin gururunu, yüksek moral üstünlüğünü sempatizanlara aktarabilmelidirler.

Öğrenci gençliğin mücadelesinde önümüze çıkabilecek spontane eylemlerde insiyatif koyabilme ve parti politikasını hayata geçirebilme yetisini tüm yoldaşlarımıza hızla kazandırmalıyız. Yoldaşça güven, alınan kararlara uyma ve komünist kenetlenmeyi en güzel örnekleriyle öğrenci gençliğe sunmalıyız. Komünist geleneği canlandırmalıyız. Yıllardır burjuva ideolojisinin ve oportünizmin etkisi altında militanlığı, özverisi boşaltılmaya çalışılan gençliğin bu değerlere kıskançlıkla sahip çıkması için örnek olmalıyız. İdeolojik eğitimi, yayın eğitimini parti çalışmamızın omurgası yapmalıyız.

Hedefli, programlı ve rutin çalışmayı yerleştirmeli, yarattığımız ürünü birlikte yaratmalı, birlikte paylaşmalıyız. Bu paylaşım aynı zamanda gençliğin ve işçi sınıfının paylaşımı olacaktır. Partimizin tüm alanlarında yürüttüğü çalışmalarda ona destek olacak eylemler düzenlemeli ve parti politikasını bir bütün olarak hayata geçirecek biçimde hareket etmeliyiz. Yığınsallaşmada parti, parti, tek silah parti fikrini ön plana çıkarmalıyız.

Evet değerli yoldaşlar, sizlere genel olarak düşüncelerimizi, aldığımız kararları ve hedeflerimizi iletmeye çalıştık. Tüm bu söylediklerimizi hayata geçireceğiz, buna komünist sözü ve görevi diyoruz.

Zor günler zorluların günüdür!

Sabri Çoşkuner, İstanbul

Kuşlama yaptık, 16 Mart eyleminde yolu kestik, ateşe verdik.

Artık kimsenin polisi taktığı yok

Selam yoldaşlar,
Çok canlı günlerdeyiz. Bir yandan "1989'a işçi yılı" dememizi doğrulayan işçi eylemleriyle, bir yandan gençliğin aktifliğiyle gündemi dolduruyoruz. Gençlik hareketinde partimizin etkinliği artıyor. Tutarlı tavrımızla, olaylardaki insiyatifimizle, aktif eylemliliğimizle, kendimize ve partimize güvenimizle varlığımızı gösteriyoruz.

15 Mart'ta fakültemizde "faşizmi ezeceğiz", "16 Mart'ı unutmadık, hesabını soracağız", "okullardan faşistleri atacağız", "yaşasın örgütlü mücadelemiz" sloganları yazılı kuşlama yaptık. Fakültemizde ilk kez yapılan bu kuşlamadan sonra okuldaki sivil polisler, ne yapacaklarını şaşırıp oraya buraya koşuşturmaya, başladılar. Amacımız onlara hakettikleri dersi vermek, polisi okullardan atmaktır.

Aynı gün üniversitede yapılan foruma, resimlerini kendi yaptığımız afişlerle, dövizlerle, geniş ölçüde katıldık. Orada bir konuşma yaptık. Forumdan önce yapılan yürüyüşle ve mitinge dönüşen forumla, öğrenci yığınıyla kucaklaştık.

Bu arada Devrimci Yol'cu bir arkadaş, içinde TKP-B(GKB), Kurtuluş, Dev-Sol'dan ve yeni sosyal demokratların TBKP'den temsilcilerin olduğu siyasi platforma (eylem birliği platformu) bizi de çağırdı. Yeni sosyal demokratların etkisiz olduğunu söylediler. Biz de yeni sosyal-demokratlarla işbirliği yapılmaması gerektiğini söyledik.

16 Mart'ta fakültede, 16 Mart'ı anlatan, nedenini ortaya koyan, günümüzle bağlantı kuran ve mücadeleye çağıran bir bildiri dağıttık. Sonra İstanbul'daki merkezi eyleme kalabalık bir biçimde katıldık. Eylemin ikiye bölünmüş olması olumsuzdu, fakat biz tüm coşkumuzla oradaydık. Yolu kestik, ateşe verdik ve döviz götüren bir tek biz vardık. Eylemde bazı öğrenciler gözaltına alındı. Fakat bu olay, eyleme yeni katılan arkadaşlar üzerinde bile gerileticí bir etki yapmadı. Çünkü artık kimsenin polisi taktığı yok.

25 Mart'ta da, "birleşik sosyalist kampanya"nın mitingine giderek, "yolumuz işçi sınıfının yoludur", "tek silah illegal parti" sloganlarımızı attık. Miting daha sonra yürüyüşe dönüştü. Orada da kimsenin polisi taktığı yoktu. Kararlılık yüzlerden okunuyordu.

Bunların hepsi çok güzel gelişmeler, mücadelemizi hep yükseltmek için çalışacağız.

Tek yol devrim!

Yaşasın TKP!

Ismihan Gür, İstanbul

Eleştiriyi kişiliğe değil düşüncedeki eksikliğe yöneltmek bizim partimizde unutulmaz

Yapılan hataları düzeltmek ilerl m yi pekiştirir

Yayın sempatizanıyken, belli bir dönemde, devrimci düşüncenin ağır basmasını, insanın giderek tüm yaşamını, komünizmin getirdiği o mükemmel düşüncenin hareketliliğiyle doldurmasını, ben şahsen yaşadım ve bilinçlendiğim, kendimi geliştirdiğim ölçüde halen de yaşıyorum.

İnsanlar istemeseler bile belli ölçüler içinde, ufak da olsa hata yaparlar. Çünkü, hatasız olmak, çok düşünmek, hatta çok çok düşünmek ve çok yönlü düşünmekle doğru orantılıdır. Ne var ki hepimiz yaşamın acil istemlerini karşılamak için, hızlı veya bazı yönleri düşünmeden hareket edebiliyoruz. Bu da istemesek bile, hata yapmamızın en önemli etkeni olur. Ama üstümüze düşen görevler, hata yapmamayı veya hatalarımızı en aza indirmeyi gerekli kılıyor. Bunu bize yaşam dayatıyor dersek, yanlış olmaz sanırım.

Yayın sempatizanıyken, belli bir dönem içinde, devrimci düşüncenin ağır basmasını, insanın giderek tüm yaşamını, komünizmin getirdiği o mükemmel düşüncenin hareketliliğiyle doldurmasını, ben şahsen yaşadım ve bilinçlendiğim, kendimi geliştirdiğim ölçüde halen de yaşıyorum. İstesen de istemesen de, insanda gözle görülür değişmeler gözlemleniyor, insanın insanlara, topluma, sisteme yaklaşımı farklılaşıyor ve doğruya hareket ivme kazanarak ilerliyor.

Şu bir gerçek ki, insanlar öğrendiklerini, başka başka insanlara aktarma istemini asla köreltemezler. Bazı insanlar çıkıp da, usta 40 biliyorsa 39'unu çırağına anlatır, biri hep kendinde kalır, gibi laflar sarf etseler bile, biz bu yanaşımın yanlış olduğunu biliyoruz. Usta 40 biliyorsa bir tane de fazladan öğrenip öğretmek zorundadır.

Belli bir dönem için yayın sempatizanı olduğumu söylemiştim. Elime geçen yayınları başka insanlara iletmeyi planlıyor, aynı zamanda, yayınlardan edindiğim bilgileri arkadaşlarıma aktarıyordum. Bu yaptıklarım, hem beni öğrenme işine etkin olarak sokuyor ve bilgi birikimimi katlıyordu, hem de insanlarla olan ilişkilerime yeni yeni boyutlar getiriyordu.

O dönemde, insanlarla olan ilişkilerimde, bu insanlarla nereye kadar gidebilirim, bunlardaki kabiliyetler nelerdir ve bu kabiliyetlerin hangisi bize en uygun düşer gibi, şimdiki aklıma göre eksik, ama o dönemime göre gerçekten doğru bir yaklaşım gösteriyordum. Yine o dönemim için başarılı bile sayılabilirdim. Kendi bilincim doğrultusunda yaptığım elemelerle, bir yığın insandan yalnızca üç kişi çıkarabilmiştim ve inanın bu üç kişi için en az 3 yıl uğraştım. Ben ve bu üç arkadaş şimdi yoldaşız.

Bu arkadaşlarla kahvehanede oyun oynadık, içki içtik, birbirimize bağırdık hatta birbirimizle kavga bile ettik. Benim amacım, ne olursa olsun bu insanları partime kazandırmaktı ve sonunda amacıma ulaştım. Şimdi her biri partimizin içinde görev alıyor.

Bu üç yoldaşla çalışmalarımıza eğitim gurubu kurarak başlamıştık. Yaptığımız eğitimin içeriği iyiydi, ama o dönemdeki örgütsel çalışmalarımız, şimdiye nazaran çok çok geride kalıyordu. Yine de benim sekreter yoldaşıma, altımda bulunan bu üç sempatizan hakkında verdiğim raporlar, o dönem için olumsuz bir yön taşımıyordu. Adeta saat gibiydik.

Dönemin önümüze getirdiği acil istemler artıyor, çalışmalarımızın ve örgütlenmemizin boyutları büyüyor, adeta bizi ezmeye başlıyordu. İstenenler arttıkça çalışmalarımız artıyor ve doğal olarak üstümüzdeki yük gittikçe ağırlaşıyordu.

Her komünistin kendine göre bir yaşam eğrisi vardır. Kimse ben nasılsam öteki yoldaşım da aynı diyemiyor ve diyemez de. Bununla beraber, her komünistin disipline, biçimde farklılaşan ama özde aynı olması gereken bir yaklaşımı vardır. Bazı yoldaşlarımız disiplini hep ön plana çıkarırken, bazı yoldaşlarımız, içinde bulunduğu birime ve döneme göre bazen katı, bazen de esnek bir disiplin uygulamasına girişebilirler.

Disiplin uygulamasına benim yaklaşımım, bu üç yeni yoldaş için evrimci yoldu. Zaman içinde varılması gereken düzeyi yükselte yükselte onları ilerletmeye çalışıyordum. Ancak evrimci yolda giderken bile dozajı kaçırdığımdan şu anda eminim. Yeni yoldaşlarım birer yol ayırımına girdiler ve ben bunu net bir şekilde hissediyorum. Bu yazıyı da işte bunun için yazıyorum.

Bu yoldaşların böyle bir kavşağa gelmelerinde tek etken, benim yöneticilik yanımın olması gerekene göre eksikliğidir. Eksikliğimin farkına vardım ve yaptığım yanlışı düzeltmek için uyguladığım disiplin anlayışını bir adım geri aldım. Yoldaşlarıma davranışımın nedenlerini geniş bir şekilde anlatıp, böyle olması gerekiyordu ama böyle olması için bu kadar acele etmeyebilirdik diye bir özeleştiri getirdim. Bu, yoldaşlarımın düzeyini olumlu yönde etkiledi. Yaşananlardan ders çıkarmanın, olumlu yönleri alıp olumsuz yönleri atabilmenin, hatalarımızı en aza indirgemenin yolu olduğunu kanıtladı.

Yoldaşlarımızın yaptıkları eleştiriler kesinlikle bizleri geliştirmek içindir. Birbirimize yaptığımız eleştiriler yıkıcı değil yapıcıdır. Bizler eleştiriyi kişiliğe saldırı olarak algılamayız. Eleştiriyi kişiliğe değil düşüncedeki eksikliğe yöneltmek bizim partimizde unutulmaz. Genç veya deneyimsiz bir yoldaş da, üstündeki yoldaşı aracılığıyla eleştirinin bu niteliğini genel hatlarıyla kısa bir sürede öğrenir.

Partimiz birçok yönüyle Türkiye devriminin önderi olacak niteliktedir. Sempatizanıyla, yoldaşıyla, militanıyla hepimiz bu bilinç ve sorumlulukla hareket ediyoruz.

Kadir Budak, İstanbul

Ancak bu kadar yapabildim denebilir ama:

Yapamıyorum yok

Merhaba yoldaşlar. Aslında önce "ne zamandır yazamadım" diye başlamam gerekiyor, fakat yazımda zaten bu konuyu anlatacağım için böyle başlamama gerek yok.

Evet, biraz önce yoldaşımla (eğitim sekreterimle) haftalık tekli görüşmemizi yaptık. Şimdi sizi de aynı masaya, aynı sohbete götüreceğim.

Önce sıcak bir selam, özlemişlik, hal ve hatır. Daha sonra geçen hafta yapılması gereken görevler konuşuldu. O ana kadar herşey iyi, güzel.

Haftalık programımızda şöyle bir madde vardı: "Yazı yazılacak." Ve yoldaş bana sordu, "yazı yazdın mı?" Bense cevap vermek istemedim. Çünkü yazı yazamamıştım. Suçluluğun verdiği bir sessizlik çöktü üstüme.

Yoldaş tekrar sordu, "sorumu cevaplamadın, yazı yazıldı mı dedim". Ben kafam yerde, gözlerim masada, en sonunda cesaret edip de "hayır yazamadım" diyebildim. İşte ne olduysa bundan sonra oldu. Başıma bunların geleceğini zaten bal gibi biliyordum.

Yoldaş bağırıyor çağırıyordu. Haklıydı da. Çünkü bu birinci kez değildi, Kaçıncıdır aynı şeyi yapıyordum. Artık bu işin affı kalmamıştı. Yoldaş en son birşey söyledi ki işte o beni mahvetti. Yüreğimi yaktı: "Yazamıyorum, yapamıyorum diye birşey bizim kitabımızda yok, yapamayan çeker gider".

Ya!.. İşte bundan sonraki duygularımı anlatmam çok zor. Resmen ağlayacaktım. Zor tutuyordum kendimi. Bu lafı hak etmediğimi söylemek istiyordum ama nerede ağzımı bir açsam gözlerim boşalacak. Bu yazıyı da, yoldaştan ayrıldıktan sonra sıcağı sıcağına, ağlaya ağlaya, ellerim titreye titreye yazıyorum.

Bütün bunlardan sonra yoldaşımı daha da fazla sevdim. Çünkü söyledikleri, doğru.

Evet zorluklarım gerçekten var. Ailevi sorunlarım, maddi sorunlarım, kişisel sorunlarım. Fakat ne var ki, sorunlarımızı partiye taşımamamız ve görevlerimize engel koymamamız gerekiyor.

Yaşasın TKP!

Fatma Yılmaz, İstanbul

DIŞ HABERLER

Bunlar Leningrad'ı Petrograd yapmak istiyorlar

KISA KISA:

* Kabil'deki Sovyet büyükelçisi Yuli Vorontsof, Afganistan'da iç savaşa bir son vermek için, Washington ve Moskova'nın, savaşan taraflara yaptıkları askeri yardımları durdurmaları gerektiğini söyledi. (*Frankfurter Rundschau*, 17 Mart 1989)

* Polonya'da, savaştan bu yana ilk kez 1 Mayıs geleneksel yürüyüşle kutlanmayacak. Parti merkez organı *Tribuna Ludu*'ya göre, partinin ve Varşova'daki halkın çoğunluğu, 1 Mayıs'ın "yeni bir biçimde"(!) kutlanmasından yana. (*Frankfurter Rundschau*, 17 Mart 1989)

* Macar okullarında Rusça zorunlu yabancı dil olmaktan çıkarıldı.

Ayrıca, 1 Mayıs'ta askeri tören yapılmasından vazgeçildi. Ekim Devrimi'nin başladığı gün tatil günü olmaktan çıkarıldı. (*Frankfurter Rundschau*, 8 Mart 1989)

* Yugoslav Komünistler Birliği'nin resmi bir açıklamasında ülke ekonomisinde "modern kapitalist mekanizmaların" kullanılacağından söz edildi. Bunun dünya pazarıyla bütünleşme açısından "gerekliliği" vurgulandı. (*Frankfurter Rundschau*, 17 Aralık 1988)

* Polonya'da, ülkenin 49 bölgesinden gelen 500 dolayında kapitalist çiftçi, Varşova'da yaptıkları bir toplantıyla, 1981 yılında yasaklanan "Çiftçi Solidarnoşü" adlı örgütü yeniden kurdular. (*Frankfurter Rundschau*, 20 Mart 1989)

* SBKP MK üyesi Yuri Krasin, SPD'ye bağlı Friedrich Ebert Vakfı'nın düzenlediği, 17 ülkeden (aralarında sosyalist ülkeler de var) 35 temsilcinin katıldığı bir toplantıya katıldı. Toplantıda Krasin, I.Enternasyonal'in kuruluşunun 125. ve II.Enternasyonal'in kuruluşunun 100. yıldönümü olan 1989'da bütün komünist, sosyalist ve sosyal demokrat partilerin biraraya gelmelerini önerdi. DDR Radyosu'nun şef redaktörü Heinz Winter'in, 1989'un aynı zamanda Komünist Enternasyonal'in kuruluşunun 70. yıldönümü olduğunu hatırlatmasına karşı yanıt vermedi. Daha sonra Komintern'in hatalarından söz etti. (*Frankfurter Rundschau*, 17 Aralık 1988)

* SBKP MK'nın sosyalist ülkelerle ilgili bölümünde görevli felsefe doktoru Aleksander Zipko, "Nauka i Jizn" adlı aylık dergide tefrika edilen yazısında, Stalin'in, parti lideri Gorbaçof'un söylediği gibi Marksizm-Leninizmden bir sapma olmadığını belirtti. Dahası, onun fikirlerinin bütün Marksistler için 'tipik' olduğunu ekledi. Zipko, yazısında şu soruları sordu: "Marksist-Leninist ideoloji pratikte hangi temele sahip? Hangisini izlemeliyiz? Öğreti hangi noktalarda zamanın gerisinde kaldı ve 19. yüzyıla ait? Marks ve Engels hangi yanlışları yapmışlardı?" (*Frankfurter Rundschau*, 3 Ocak 1989)

* Sovyet hükümet organı olan *İzvestiya* gazetesi artık reklam basıyor. İlk olarak basılan reklamlar, MAN, Dresdner Bank ile Pechiney Gurubu'nun reklamları. (*Frankfurter Rundschau*, 5 Ocak 1989)

* Moskova'da Mayakovski meydanında yapılan bir gösteride 1917 Şubat devrimi sırasındaki burjuva cumhuriyetin sembolü olan Rus bayrağı taşındı. (*Frankfurter Rundschau*, 14 Mart 1989)

* Polonya'daki Solidarnoş'un lideri Lech Walesa'yla yapılan bir röportajı yayınlayan Sovyet dergisi *Yeni Zamanlar*'ın Almanca baskısının şubat sayısı, DDR başkenti Berlin'de yasaklandı. (*Frankfurter Rundschau*, 14 Mart 1989)

* Polonya'da Polonya Birleşik İşçi Partisi ile Solidarnoş arasında 5 Nisan 1989'da imzalanan anlaşmaya göre, Polonya'da parlamento iki meclisli olacak. Alt Meclisin % 60'ı PBİP temsilcilerine, % 5'i kilisenin ve kalan % 35'i de, Solidarnoş gibi "farklı" gurupların temsilcilerine ayrılacak. (İngiliz Channel 4 Televizyonu, 5 Nisan 1989 haberler)

* Macaristan'da legal çalışan ve demokratikleşme isteyen sağcı Demokratik Forum örgütü, çok partililiğin yanısıra işçi milisinin kaldırılmasını istedi. (*Times*, 14 Mart 1989)

Çelik-İş grevinin ertelenmesinin yarattığı sorunların tek çözüm yolu ortadadır:

“Gökkubb yi başlarına g çir lim!”

Ertelenen bir grevde, tarafların erteleme süresi içinde arabulucu yoluyla uzlaşması istenir. Bu sağlanamazsa, konu Yüksek Hakem Kurulu'na (YHK) havale edilir. Sözleşmeyi YHK bağlayarak, durumu kesinleştirir. Yani erteleme, hem grevi kaldırıyor, hem de işin içinden sıyrılmak isteyen bir sendika yönetimini, sorumluluktan “kurtarma” işlevi görebiliyor.

Karabük ve İskenderun Demir-Çelik İşletmeleri'nde 22 Mart'ta başlayacak olan grevin, hükümetin “milli güvenlik” gerekçesiyle aldığı bir kararla 2 ay ertelenmesi işçilerin tepkisiyle karşılaştı. Çelik-İş sendikası kararın iptali için Danıştay'a başvurdu.

Çelik işçisi öfkelidir

Grevin ertelenmesi onbinlerce işçinin öfkesini daha da artırdı. Her geçen gün yeni eylemler yapılıyor.

Karabük DÇ ile İsdemir'de çalışan 24 bin dolayında işçi, zaten sözleşme görüşmelerinin çıkmaza girmesiyle birlikte eylem koymaya başlamıştı. Her iki demir-çelik işletmesinde işçiler, şubat ayı içinde işvereni, MESS'i protesto ederek, fazla mesai yapmama, yemek boykotu, servis boykotu gibi eylemlere girişmişlerdi. Erteleme kararının ardından, bu eylemlerin yanısıra, üretimde verim düşürme, iş yavaşlatma, işyerine topluca yürüyerek gelip gitme, sakal bırakma, işletme içinde ve kent merkezinde protesto gösterisi yapma gibi eylemlere başvurmaya başladılar. İsdemir'de hafif kütük ve profil haddehaneleriyle kok bataryasında “arıza”lar çıktı. Bir işletme yetkilisi bu “arıza”ların şimdi ortaya çıkmasının ilginç olduğunu söylüyor.

Bu arada, Karabük ANAP ilçe merkezi binasının önü, her vardiya çıkışında binlerce işçinin MESS'i, hükümeti protesto ettiği bir gösteri yeri haline geldi. Polis binayı kordon altına almak, ANAP'lıların can güvenliğini sağlamak zorunda kaldı. Turizm bakanı, bölgeyi ziyaret ederken, korkusundan Karabük'e giremedi. Haddehane meydanında miting yapan işçiler, “kahrolsun MESS”, “hak verilmez alınır” sloganlarını attılar, tehditlere metelik vermeyeceklerini gösterdiler.

İşçi yığınlarının öfkeyle sokağa çıkması karşısında yerel küçük burjuvazi de, geleceğinin işçinin geleceğiyle olan bağını görerek, eyleme geçti. 7 bin esnaf, grevin ertelenmesinin haksızlık olduğunu söyleyerek, kepenk kapattı. Dükkanların vitrinlerine, camlara, “çelik işçisiyle beraberiz” pankartları asıldı.

Erteleme ne anlatıyor?

Çelik işletmelerindeki grevin ertelenmesi çok şey anlatıyor.

Hükümetin erteleme kararı, bir kez, uzun bir süredir “grev ertelemeyeceğiz” diyerek kendinden emin havalarda dolaşan burjuvazinin burnunun iyice düştüğünü anlatıyor. Bu arada, yerel seçim sonuçlarının da doğruladığı gibi, Türkiye işçi hareketi bir dönemeci daha aldı. Zaten dar olan manevra alanı ekonomik-siyasal anlamda iyice daralan burjuvazinin toplu, yığınsal grevlere tahammülü kalmadı. Grevlerin daha sık ertelenebileceği, kavganın daha da militanlaşacağı bir döneme girildi.

Geçen yıl Türk-İş'in tüm ülke çapında düzenlediği yemek boykotu eylemine, *kamu işletmelerinden de* büyük katılım olmuştu. Bunun ardından, büyük bir kamu işletmesi olan SEKA'da, binlerce işçi aylarca kararlı bir grev yaptı. Sümerbank, Tekel işletmeleri, TPAO, vb. kamu işyerlerinde aylardır birbiri ardısıra sürdürülen “pasif” eylemler, boykot ve yürüyüşler de cabası oldu. Burjuvazi, çelik işçilerinin grevinin, SEKA grevinden de yığınsal ve militan olabileceğinin elbette farkındaydı. Ertelemeyle bu gelişmenin önünü tıkamaya çalıştı.

Ama eylemlerin bugüne kadarki gelişmesi, erteleme kararının, hem de kamu kesiminde, sözleşmesinin bağlanmasını bekleyen yüzbinlerce işçinin öfkesini daha da artırdığını, iş yavaşlatma ve verim düşürme eylemlerinin, işletmelerde üretime ciddi darbe **vurduğunu gösteriyor.**

Çelik-İş genel merkez yönetimi, hem erteleme kararının iptali için Danıştay'a başvuruyor, hem de MESS'le uzlaşmayacağına yemin billah ediyor, “uzlaşırsam beni asın” türünden garip sözler ediyor. Ama şu iki ayı kazasız belasız atlatıp, sorumluluğu YHK'nın sırtına atmaya ve aynı işkolundaki öteki sendikalara karşı ucuz kahramanlık yapmaya hazırlanıyor olabilir.

Nitekim, bu sürenin kazasız belasız geçmesi için midir nedir, Çelik-İş yönetimi işçinin militan-yığınsal eylem isteğini yatıştırmaya, dindirmeye çalışmaktadır. Sendikanın genel başkan yardımcısı, haklarını almak üzere yola çıkan ve yapılan haksızlığa karşı öfkeyle sokağa dökülen işçi yığınlara, “soğukkanlılığını koruma” tavsiyesinde bulunuyor. Genel başkan Metin Türker, bir yandan “gökkubbeyi başlarına indiririz” türünden keskin(!) sözler ediyor, ama öte yandan da, “işçiyi anarşist davranışlara itmek istiyorlar” diyerek, militan eylem isteğine karşı çıkıyor.

Çelik-İş yönetimi, bu yönde istediği kadar çabalasın, faydası yoktur. Çünkü çark dönmeye başlamış, burjuvazinin yıllardır demir pençe altında tutmaya çalıştığı Karabük ve İsdemir'de işçinin öfkesi, bütün engelleri aşabileceğinin ufak ufak örneklerini vermiştir.

Karabük ANAP merkezi önünde yapılan bir gösterinin polis tarafından dağıtılmasının ardından, binlerce demir-çelik işçisinin aynı gün aynı yerde yeni bir gösteri yapması, siyasal içerikli sloganlar haykırması, İsdemir'de yıllardır arıza yapmayan makinaların “arıza” yapmaya başlaması ve polisin onca gözdağı vermesine karşın, Karabük'de olsun İsdemir'de olsun, işçilerin her vardiya çıkışını yığınsal gösteriye dönüştürmesi, başka neyi gösteriyor?

Çelik-İş neden bağımsız?

Şimdi işçiler, sendika başkanının, işçilerin zorlamasıyla söylediği “gökkubbeyi başlarına indiririz” sözünü yaşama gerçekten uygulamak ve yöneticilerin geri adım atmasına fırsat vermemek için hazırlık yapıyorlar. Bu hazırlık sırasında bir dizi soru daha akla geliyor:

Bağımsız sendikaların uzun süreli yığınsal grev yapamayacakları bugün gün gibi ortaya çıkmışken, Türk-İş'te sendikal birliğin canalıcı önemi her geçen gün kendini daha çok göstermekteyken, Çelik-İş sendikası neden bağımsız kalıyor? Neden, Erdemir işçisi ile Karabük ve İsdemir işçisi, işkolundaki öteki işçiler, *aynı sendikanın çatısı altında* daha güçlü bir mücadele vermesin? İşçinin gücü birliğinden geldiğine göre, Türk-İş'te metal işkolunun en büyük sendikası Türk Metal varken, neden bağımsız Çelik-İş sendikası? Ayrı gayrı niye?

Karabük ve İsdemir'de grevin ertelenmesiyle yaşanan gelişmelerin ışığında, yaşam işçilere bir kez daha gösteriyor ki, *bugünün en önemli görevi*, militan-yığınsal eylemi yükseltmek, Türk-İş'te sendikal birlik istemini Çelik-İş'te de yaşama geçirmek, bu yolda tabanın söz ve karar sahibi olması yolunda yönetim üstündeki basıncı artırmaktır. Karabük ve İsdemir'de de sonuca giden yol buradan geçecektir!

Salih Can

İşçi başına üretim ayda 8 ton demir-çelik, ama 1 tonu bile ücret olarak vermiyorlar

Burjuvazinin gözü doymaz

Erdemir, Karabük ve İsdemir'de eşit işe eşit ücret istemi, işkolunda devrimci etkiler yaratacak, son derece haklı bir istemdir.

Gazeteler, Çelik-İş'in Karabük DÇ ve İsdemir işçisi için %430 oranında ücret zammı istediğini, MESS'in ise %122 verdiğini yazıyorlar. (Çelik-İş, MESS'in aslında %78 zam verdiğini belirtiyor.) Öte yandan Çelik-İş yönetimi, bu gurup sözleşmesinde en düşük işçi ücretinin 590 bin lira olmasını istediğini belirtiyor. “İşçi ücreti 1 ton demir karşılığı olsun, demir zammına eşel mobil sistemiyle bağlansın”, diyor.

İlk bakışta, Çelik-İş'in istediği zam çok yüksekmiş gibi geliyor. Ama gerçek hiç de öyle değildir.

Verilen bilgilere göre, Karabük ve İsdemir'de ortalama işçi ücreti net 130-135 bin lira dolayındadır. (Erdemir'de ise ortalama ücret net 430 bin lira dolaylarındadır.) Sendikanın, demir-çelik endüstrisinin nitelikli, uzman işçileri için koyduğu “en düşük 590 bin lira” hedefi, belki de ancak *niteliksiz* işgücünün değerini karşılamaktadır.

İstenen zammın, yüksek olmadığı şuradan da bellidir: MESS, gazetelerde çarşaf çarşaf yayınlanan bir ilanında, Karabük'de aylık üretimin işçi başına 8 tondan fazla (yıllık 100 ton) olduğunu anlatıyor. Oysa Çelik-İş'in bütün istediği ayda 1 ton demir karşılığı paradır. Sömürünün bu vahşiliği bile tatmin etmiyor ki, MESS, Çelik-İş'in istemini reddediyor. Üstelik utanmadan, Erdemir'le Karabük'te, eşit işe eşit *olmayan* ücret ödenmesini savunuyor.

Çelik-İş'in açıklamalarında, Erdemir ve Karabük/İsdemir işletmelerinde benzer işlere farklı ücret ödendiği ortaya konuyor. Ama toplu sözleşme taslağına ilişkin açıklamalarında, eşit işe eşit ücret istendiğini anlatan hiçbir belirti yoktur.

Yapılması gereken, demir-çelik işçisinin *nitelikli* işgücünün karşılığını alması, aynı endüstride aynı işler için farklı ücretler ödenmesine son verilmesini istemektir. Erdemir, Karabük ve İsdemir'de eşit işe eşit ücret istemi, işkolunda devrimci etkiler yaratacak, son derece haklı bir istemdir.

Tabanda farklı ücret düzeylerinin yarattığı rekabetin kaldırılması, yıllardır, sanki kotayla paylaşılmış olan demir-çelik endüstrisinde, sendikal birliğe giden yolu döşeyecektir. Demir-çelik işçileri gökkubbeyi burjuvazinin başına geçirecek güçtedirler. Yeter ki birlik olsunlar, militan kavgayı yükseltsinler.

Fabrikalardan makine sesinden önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl:15, Sayı:374, 10 Nisan 1989

İŞÇİNİN SESİ

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

Yüzbini aşkın işçi aynı anda eylemde. Üretim düştü. yollar, alanlar, fabrika önleri işçilerin protestolarıyla doldu

"Pasif"i aktif, aktifi ne olacak?

Yerel seçimlerle birlikte burjuvazinin yönetim bunalımı iyice derinleşmiştir, daha da derinleşecektir. Şimdi top komünistlerin, devrimcilerin sahasındadır.

Son aylarda hem nitel hem nicel olarak sürekli yükselmekte olan işçi eylemleri geçtiğimiz hafta biraz daha şahlandı, yaygınlaştı, militanlaştı, siyasallaştı.

Başta sanayi kentleri olmak üzere eylemler bütün ülkeye yayıldı. Ülke çapında yüzbini aşkın işçi, viziteye çıkarak üretimi durdurma, servislere binmeyerek topluca yürüme, yemek boykotu, miting vb. eylemlerle ayağa kalktı.

Burjuva basın, en başta da burjuva liberal basın, bu aşamada bile hâlâ eylemlere "pasif direniş" demekte ısrar ediyor.

Bu nasıl pasifliktir ki, grevin resmen ve yasalarla yasak olduğu pek çok işyerinde üretim büyük ölçülerde düştü. Eylemler nedeniyle bazı fabrikalar çalışmaz duruma geldi.

Karabük ve İskenderun Demir--Çelik fabrikalarında Bakanlar Kurulu'nun grev ertelemesi neredeyse anlamını yitirecek. Çünkü işçiler topluca viziteye çıkarak, fazla mesaiye kalmayarak, angarya işleri yapmayarak üretimi büyük ölçüde düşürmüş durumdalar. Hükümet grevi yasaklayarak başına çok daha büyük dert açtı. Yasaklamamış olsalardı, hiç değilse yasal bir eylemle karşı karşıya olacaklardı. Yasakladılar daha beter oldu. Şimdi işçiler, *grev yasağını çiğneyerek* grev yapıyorlar. Karabük Demir-Çelik fabrikasından bir yetkili bu konuda şöyle diyor:

> "Demir-çelik grevinin 22 Mart'tan itibaren 60 gün ertelenmesi ile hızlanan işçi eylemleri, grevden daha fazla zararlara yol açmaya başladı. Üretimin büyük ölçüde düşmesine karşın, bazı önemli ünitelerdeki iş makinalarının durup dururken arıza yapmasının bir nedeni olması lazım. Toplu iş sözleşmesi konusunun bir an önce çözümlenmesi gerekiyor." *(Cumhuriyet,* 1 Nisan 1989)

Petro-kimya işkoluna bağlı pek çok işyerindeki grev yasağı da aynı yoldan çiğneniyor.

TPAO'da 27 Mart'ta bir günde 32 bin 844 varil ham petrol üretilirken, eylemlerin başlamasıyla birlikte 30 Mart'ta üretim 21 bin 202 varile düştü. İşçiler grev yasağını kendi yollarından deldiler. Viziteye çıkmak üzere hep beraber işi durdurup işyerlerini terkediyorlar. SSK hastanelerine topluca yürüyerek gidiyorlar.

Bu arada her gün onbinlerce işçi izinsiz yürüyüş de yapmış oluyor. Yani yasadışı iş durdurmanın yanına yasadışı yürüyüş de ekleniyor. Yalnızca yürüyüş de yapmıyorlar. Yol kesiyorlar, slogan atıyorlar vb. Geçmiş olsun burjuvaziye, toplantı ve gösteri yürüyüşleri yasası da ayvayı yemiş durumda. Bu ne biçim "pasif direniş"?

Hem bunlar öyle bir "pasif direniş" ki, işçiler yemek boykotu bile yapmaya başladığında patron polis çağırıyor, fabrikanın etrafını polis sarıyor. "Pasif direnişler" karşısında bu ne telaş? Bal gibi biliyorlar ki eylemlerin niteliği hızla değişiyor. Militanlaşıyor, siyasallaşıyor. 86 bin Tes-İş üyesi 4 Nisan gününde ülke çapında yemek boykotu yaptı. 86 bin işçi aynı anda aynı amaçla hareket etti. Bu hareket bugün yemek boykotu olur, yarın başka şey olur. Bunu bildiği için burjuvazi soğuk terler döküyor.

Burjuva basının işçi eylemlerine "pasif direniş" adını takmasının iki nedeni var. Birincisi pasif diye diye pasifize etmek ve eylemleri bu sınırda tutmak istiyor. İkincisi kendi sınıfına önemli bir mesaj iletiyor. O da şudur: "Bakın pasif eylemler böyleyse, ardından gelecek olan aktif eylemleri bir düşünün ve ona göre davranın." Burjuva basın kendi sınıfını "daha beteri gelecek" diye uyarıyor.

Burjuvalar arasında kan akıyor

Yukarıda kısaca özetlediğimiz ortamda yapılan yerel seçimler, burjuvazinin siyasal iktidarsızlığını sergiledi ve yaralarını iyice onulmaz duruma getirdi.

Bu sayımızda yayınladığımız, seçim değerlendirmesi yazılarından da görüleceği gibi bu seçimlerde hiçbir burjuva partisi kazanmamıştır. Yalnızca DYP, RP ve MÇP'nin oylarında minimal miktarlarda gerçek artış vardır. Onun dışında SHP dahil bütün partiler geçen seçimlerden bu yana oy kaybetmişlerdir. ANAP'ın oyları ise yarı yarıya düşmüştür. Yani yerel seçimlerin kazananı yoktur. Yerel seçimlerde bir bütün olarak burjuvazi ağır bir yenilgi almıştır. Burjuvazinin sıkıntısı artmış, morali bozulmuş, siyasal bunalımı derinleşmiştir. Bunun sonuçları, ortaya çıkmaya başladı bile. Mecliste kan döküldü.

Burjuvazi tarihinde görmediği düzeyde bir siyasal bunalıma doğru ilerliyor. TBMM'nin tarihinde ilk kez bir burjuva temsilcisi ötekini öldürdü. Özal istediği kadar "yerel seçimler yeni bir siyasal durum yaratmamıştır" diyedursun. İşte yerel seçim sonuçları üzerine tartışırken, ANAP'lı DYP'liyi öldürmüştür. Burjuvazinin sinirleri son derece gergindir. Sağduyuyu, dengeyi yitirmiştir. Burjuvalar birbirine girmiştir. Bu çok yeni olmamakla birlikte eskisinden çok ileri bir düzeydedir.

Bugünkü siyasal durumda burjuvazinin şiddetle at değiştirmeye ihtiyacı vardır ama o yeni at nerede?. Eğer burjuva basın gibi çarpık rakamlar kullanıp, kendimizi kandırmayacaksak, doğru verileri ve doğru bir mantığı kullanarak bakarsak görürüz ki, şu anda toplam seçmenlerin bırakın çoğunluğunu, dörtte birinin bile oyunu alabilmiş bir burjuva partisi yoktur. Onun oyları da toplam seçmenlerin yüzde 21'i, yani hemen hemen beşte biridir. Seçime katılmayan ve katılıp da geçersiz oy kullananların toplam seçmenlere oranı ise yüzde 26'dır. Bunlar seçimlerde bütün burjuva partilere hayır demiş olan seçmenlerdir.

Bu durumda burjuvazi ne yapabilir? Hangi ata atlayabilir? Burjuvazinin, ayağa kalkmış olan yığınları yönetebilecek güçlü bir alternatife ihtiyacı var, ama elinde böyle bir alternatif yok. Önümüzdeki dönemde burjuvazi büyük olasılıkla koalisyonlarla ülkeyi yönetmeye mecbur olacaktır. Onların da ne kadar başarılı olabildiğini geçmişte gördük.

Kısacası yerel seçimlerle birlikte burjuvazinin yönetim bunalımı iyice derinleşmiştir, daha da derinleşecektir. Şimdi top komünistlerin, devrimcilerin sahasındadır. Burjuvazinin bu zayıf durumundan başarılı bir sonuçla çıkmak için, ayağa kalkmış yığınları sıkı sıkıya örgütlemek gerekir. Her eylemin, her sendikanın, derneğin, fabrikanın, gecekondu mahallesinin içine dalarak, her yerde partimizin bağımsız eylemini koyarak devrime doğru ileri!

Nezihe Dalyan